

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 — —

Helyben házhoz hozva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.

Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, május 1.

A plánéták.

Más emberek csinálják ma a kalendáriumot, mint régen és más időkben élünk. Hajdanában nagy tudomány emberek, ősz fejjel irták meg tapasztalataikat, melyeket ifju koruk óta gyűjtöttek és ezekben a munkájukban századokra kiszámították előre a csillagok járását. Oda tették a trónra a napot szuverén urnak, mely beragyogja az apró bolygókat, a kis csillagokat, melyeknek hivatása a nap körül keringeni.

Nem vált be a theória.

Apró bolygók világítanak ma, a régi tekintélyek napja lejárt, a nagy szellemek nem tudják már érvényesíteni hatásukat a tömeg felett.

Nem tekintélyek vezetnek bennünket, hanem kolomposok után ügyelünk.

Az erkölcsi nyomorékok, kik sem nagygyá lenni nem tudtak, sem elég nemesek nem voltak, hogy meghajoljanak az igazi nagyság előtt, új tant hirdettek »Le a tekintélyekkel«.

És hatott az új tan. A szellemi proletárok, a bolygók uralma elérkezett. Olcsó jellem, nagyképűség kell a plebsznek, s e tan meghozta mind a kettőt. Csak hirdetni kellett szajkó módra a jelszót »nem hajlok meg semmi tekintély előtt« és körül vette a nagy liberális szellemet a nimbus, kivált a tömegeből és hatott, mint a szinpadí papír szikla, vagy a muzeumok kitömött elefántjai.

E tan ásta alá a tekintélyeket, ez

csorbitotta meg irányító befolyásukat a nagy tömegekre.

De a tömegnek vezető kell, ha nincs, csinál magának és mert soha az alkotás külbomb nem lehet az alkotónál, semmi emberek kerültek a vezéri polczra.

Önző, félművelt, lelketlen emberek, kiket sem családi, sem hivatalbeli tradíció nem kötött, kik soha annyira nem emelkedtek, hogy ideálokat ismertek volna, csak nyomoruságos énjük érdekeit.

Vezetni nem képesek — hát izgatnak, a cél nem ismerik, de azért kiadják a jelszót »előre«: ha jobb helyzetbe, ha csendőr szuronyba, mindegy.

A plánéták uralma át változtatta a természet rendjét.

Hajdan a telet a nyugalom és pihe-nés idejeként emlegették, fagyokat, jeget, zuzmarát jövendöltek a 3 téli hónapra, ma nem így van.

Titkos akna-munka leglázásabb ideje a tél. Apró sötét putikokban gyűlnek össze az emberek és szitják egymásban a tüzet, a bosszu, az elégedetlenség tüzet, mely meggyűlik a szivekben, mint a forró láva, mint a vulkánok tüzes ereje. Nem a hideg, csendes időszak ma a tél.

Tavaszi a munka kezdetét jelentette régen. Az Isten erdőn, mezőn végig árasztotta a meleg napsugárt s az ember imádkozott és dolgozott, hogy segítve magán, az Isten is megsegítse. Ma az első tavaszi munkát a csendőr-szurony végzi s a régi óhajtott szép május ma rettegéssel köszönt be s az egész közigazgatást mozgósítani kell, hogy a télen felgyűlt, fel-szított láva kitörését megakadályozza.

A nyár, az ősz az áldás ideje volt régen s az ember lázas munkával, de jó kedvvel igyekezett bele markolni az isteni alamizsnába, mit e két időszakban bőven nyújtott s mindenki vihette a kenyeret, melyből jutott minden napra, mert az Isten bőven adja a szükségést. Ma sztrájkot készítenek elő a munkanapokra és tudni sem akarnak a kenyeret adó Istentől. Aki pedig mégis megdolgozott a maga kenyeréért, kérdés, hogy bele haraphat-e, mert el veszi az ember az embertől, amit az Isten megadott.

Az uzorások és Várkonyiak foglalták el az arisztokra és az egyház helyét.

Hajdan a jobbágy munkája a nemes uré volt, lelke az egyházé, az Istené. Ma az uzorás kiszípolozza a vérét is, az ingyenélő agitátorok pedig megmételtyezik a lelkét.

Igy állunk ma, midőn sokan büszkén hirdetik, hogy a tekintélyek kora lejárt.

Mi pedig nem ismerjük el, hogy a napot helyettesítheti bár mely bolygó, hogy a tekintély helyét betölthesse a kolompos.

Május elsején felnyitjuk a templomok ajtait, oltárokra tesszük a legeszményibb embernek, a szűznek és anyának képét, hogy érezze meg az ember elvadult lelke a régi nap melegét, a vallás felemelő erejét e csodálatos példában, hogy a régi tekintély szava megcsendüljön fülében »fel a szivekkel.«

A liberális éra oda vitte az embert, hogy csak káromolni tud és sztrájkolni — a katolikus egyház törhetetlenül fárad rajta, hogy megtanítsa ismét — imádkozni és dolgozni. P—y.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az én csillagom.

Irtá: Mendelényi Béla.

A legelső meleg napsugár kicsalja a hóvirágot, — a hó alól az életre, levegőre. Hát mikor a szívét éri az első szerelem sugárözöne, ez soha ki nem alvó lángtenger?

Micsoda fényes az, micsoda édes az! Nagyon változtam én is attól a perctől fogva, hogy tökéletes egészen találtam Honornban, az egyetlenben, a ki nekem most már drágább volt mindennél; mert hiszen tulajdon lelkem jobbik felét láttam, tudtam benne

Azt hiszem, ez volt az az időszak, mikor a boldogság részese voltam én is.

Boldogság; mekkora nagy szó ez.

És mégis mennyi volt: reá gondoltam, eszembe jutottak szavai, vagy elmentem házuk előtt, vagy láttam, ha csak egy pillanatra is, vagy megfogtam a kezét; hát ez mind az volt.

Mert hát ezerféle változata van ám a boldogságnak, csak a szívünkben legyen a fészke.

Nos én is így találtam.

Ez az édes mámor, ez a bohó rajongás tökéletesen kielégített.

Meg azután meg volt az a vonzó külszine is, hogy kettőnk titka volt ez a boldogság. Nem tudott erről rajtunk kívül e világon senki.

És mondtam Honornak, hogy ha újra utjuk, oda lesz. Nem is adta tovább — úgy gondolom — ő sem; én hallgattam fölöle, mély-séges nyugalommal.

Közben azután roppant igyekezettel azon mesterkedtem, hogy megszüntessem az anyagi akadályokat is.

Igen az anyagi akadályokat.

Mert hát ily szörnyen rendetlen anyagi viszonyok között hova lennénk kettesben?

Nagyon megszegényültem, mikor első ízben tartottam komoly számadást önön finansziám fölött és semmiképpen nem találtam olyan tételre, a melyre támaszkodhatnék, mint alapra.

Már pedig egy marék adósság mellett tisztán szerelemből nőülni legalább is sajátságos ötlet.

Ezért azután haladékat adtam önmagamnak, mindaddig, míg rendbe nem jövök, tökéletesen rendbe.

Rendbe?

Igen, de egyik este, mikor éppen be akartam lépni hozzájuk, a kapun, hát belebotlottam valakibe. Ez a valaki kifelé tartott és hát ropantul sietett.

A doktor volt, Mándi Ákos.

Ő is állt, én is; mintha gyökerezett volna a lábunk.

Csodálatos dolog, de sokszor olyan szűk ez a nagy világ két embernek, olyan rettenetesen szűk.

Ugy álltunk ott, egymás előtt, mint halálos ellenfelek.

Ugy gondolom, hogy egyforma lehetett mindkettőnk gondolata; mert Mándi a botjával kopogott a földön, én meg skandálni kezdtem a jobb hüvelykemen.

Ha nem léteznének holmi bevett társadalmi formák, bizonyos hogy rákiáltok: Mit keres itt?

Mire aztán ő hasonlatosképpen rám kiáltana: Hát maga?

Legalább az arcunkra ilyesmi lehetett világosan leírva.

De éppen az a banális, hogy ilyenkor is üdvözölni szokták egymást a civilizált emberek. Mi is hát.

— Jó estét, mondta ő siket hangon.

— Jó estét, | mondtam én rekedten.

Ám azért a világerő sem nyújtottuk volna egymásnak kezünket.

— Hát megint . . . kezdtem a szóhoz én.

— Mi? — pattant fel ő.

— Beteg valaki, — nyomtam meg a szót,

SZALMAKALAP

készítményeimet a
t. vevőközönség
kényelmére

REICHARD

árubázában

Nagyvárad Fő-utca, Orsojya-zárda épület,

helyeztem el, hol egyes darabok is
gyári árbán árusíttatnak.

Tisztelettel

FRIEDLÄNDER HERMANN.

Telephon összeköttetés!

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

A papság áldozatkészsége.

A kath. papság nehéz időkben mindenütt megállotta helyét. Békés időkben munkáját áldozta a haza oltárára, civilizálta a népeket, kulturális és jótékonyági intézeteket állított, háboruban vagyonát és életét hozta áldozatul. A magyar nemzet története éppen úgy tanu reá, mint a németé, vagy a francziáé. Senki eddig kétségbe nem vonta, sőt ellenkezőleg elismerték legnagyobb ellenségei is. A modern pennaforogatókat már ez sem hagyja nyugodni. A helybeli »Szabadság«-nak egyik lovagja az áldozatkészség hiányáról vádolja a kath. papságot általában, különösen pedig a spanyolt.

Hamar megjött a czáfolat reá. Tegnap lapunknak egyik sürgönye a legnagyobb áldozatkészség tényét hirdeti e papságról. Ma ugyanezt hozza minden fővárosi lap.

Ime a sürgöny:

»A Filippi-szigeteken levő papirendek gondnokai, a kiket a kormány gyűlésre hívott össze, kijelentették, hogy az utolsó dollárig mindent, a mi egyházi kincsük van, valamint az utolsó rizs-szemet és magtári készletüket odaadják Spanyolország védelmére.«

Bátrak vagyunk ezek után azt kérdezni: mennyit áldoztak a haza védelmére a Rotschildok és Bleichröderok és ezeknek spanyol kollegái?

Korai öröm.

Ugy látszik, korai volt még örömünk a börzeadó behozatala fölött. A tegnapi tárgyalás nagyon kiábrándított bennünket. *Lukács* pénzügyminiszter két olyan kijelentést tett ugyanis a tárgyaláson, a mi annyit jelent, hogy a börzeadó behozatala elhalasztatik — ad graecas Kalendas. A börze emberei nagyon megijedtek a fenyegető veszedelemtől, — különösen attól félnek, hogy ha a kötések a kivetett adó miatt ellenőrzik az állam, még a pénzügyminiszter is tudomást talál venni a dologról s alaposan rájuk szózza a II. osztályu kereseti adót. A miniszter azonban sietett megnyugtatni Ullmann és társait, hogy igyekezni fog a törvényjavaslatot oly alakban megszerkeszteni, hogy az az érdekelt körökre *minél kevesebb meg-*

terhelletéssel járjon. Igazán megható gondolkodás! Másrésztől azt is kijelentette a miniszter, hogy a börzeadó behozatalával *várni fog* jobb idők bekövetkeztéig. Persze a »jobb idők«-re aztán várhat a börze nyugodtan. És így az egész eljárás nem egyéb, mint bevésés ügyesen előadott manőver megnyugtatni a megmozdult közvéleményt. A börze pedig marad tovább is — ne nyulj hozzám virág.

ORSZAGGYÜLES

A képviselőház ülése.

Budapest, ápril 30.

A képviselő urak mindennap azzal jönnek össze:

— No, ma hamarosan átesünk ezen a pár javaslaton.

És mindennap kipattan egy szikra, mely lángba borítja a száraz anyagot, s ropogva ég a meggyújtott máglya.

Ma különösen alkalmas gyuananyag kínálkozott: az erdőtörvény. Szinte látszott, a mint a rengeteg erdő félelmes lobogással világítanak messziről.

... *Bartha* Ödön vetette az üszköt, elkapta és megcsóválta *Melczel* Vilmos, hamarosan oltják, oltogatják *Bedő* Albert, *Ruffy* Pál. S végzetül leönté egy dézsa vízzel *Darányi* Ignác.

Nagyobb baj nem történt, ime a tudósítás.

*

Szilágyi Dezső elnök fél tizenegykor megnyitotta az ülést. Hitelesíti a jegyzőkönyvet.

Lemondott képviselők.

Elnök bejelenti, hogy *Csipkay* Károly breznóbányai képviselő, valamint *Festetich* Andor ó-budai képviselő mandátumukról lemondottak.

A Ház tudomásul vette.

Apróbb javaslatok.

Napirenden van: a tegnapi tárgyalási javaslatok harmadszori olvasása.

A Ház harmadik olvasásban is elfogadta azokat.

A *honvéd-főparancsnoksági palota berendezéséről, a honvéd-kórház, a váci honvédszáz kaszárnya kiépítéséről* szóló javaslatot, melynek előadója *Szerb* György volt, a Ház

ugy általánosságban, mint részleteiben elfogadta.

Tudomásul veszi ezután a Ház a pénzügyi bizottság jelentését a *Pozsony, Szombathely, Zágráb és Eszék városoknak engedélyezett adómentességéről.*

Erdőkezelés.

Bedő Albert, a földmivelésügyi bizottság előadója ismerteti a földmivelésügyi miniszternek »a községi és némely más erők és kopár területek állami kezeléséről, továbbá a közösen használt erők és kopár területek gazdasági ügyviteléről« szóló javaslatát.

Kubinyi Árpád: Elismeri a javaslat célszerűségét, de gazdasági okokból aggályai vannak a javaslattal szemben. Célszerűnek tartja, ha a jelen javaslatot a közigazgatási reformok, a községek rendszere és az adóreformok életbe léptetése után hoznák be.

Reméli, hogy a miniszter aggályait el fogja oszlatni. A javaslatot elfogadja.

Bartha Odön: A jelen javaslat *telemesen meg fogja terhelni a költségvetést.* Az előadó a költségek számításánál a legkisebb tételeket vette tekintetbe.

Indítványozza, hogy a javaslatot a napirendről vegyék le és a földmivelésügyi bizottságnak adják vissza a költségeknek pontos és helyes megállapítása céljából.

Elismeri azonban a javaslat célszerűségét, mert kívánatosnak tartja, hogy a községi és urbéres erők kezelése körüli visszaéléseket megszüntessék.

A majdankai erdőirtás.

Felemlíti beszéde folyamán az oly nagy port vert *majdankai erdőirtást*, hol egy év alatt 5000 katasztrális hold erdő irtatott ki. Kérdi a földmivelésügyi minisztert, kit terhel ezért a felelősség?

Szemére veti a miniszternek, hogy ilyen nagy fontosságú dologban a büntetést nem a fején, hanem egy *erdőőr elmozdításán* kezdte. Ez csak nem korrekt eljárás?

A felállítandó erdőzeti hivatalok elhelyezésére vonatkozólag szeretné, hogy a miniszter határozottan konstatalja, ezen és ezen a területen, ezen és ezen a helyen ennyi, vagy annyi hivatalt fogok létesíteni.

Ezzel elejét vehetné azon versengésnek, korteskedésnek, mely ilyenkor felmerülni szokott és mely versengés mindenki másnak használ, csak éppen a győztes helységnek nem.

Ragaszkodik beszéde elején tett indítványához. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Melczel Vilmos: Nemesek egy szakkérdést szabályozó javaslatnak kell a benyújtottat te-

— Beteg?

— Hát akkor? elakadt bennem a szó.

Nehéz ilyenkor előállani azzal, a mivel éppen elő állani szeretne az ember.

Élesen az arczába néztem. Már most mit mond? Mit felel?

A doktor leszegte a fejét és a földön turkált a botjával.

Ahán, gondoltam, ez is szavakat keres hát!

— Mert meglep, — kezdtem újra, hogy ilyen időben, itt találom.

A doktor felkapta a fejét.

— Hm, hogy engem itt talál?

— Igen, éppen itt.

— És mi meglepő van abban? Ha szabad kérdenem.

— Mert az orvosnak beteg mellett a helye, de itt . . .

— Furesza felfogása van hivatásom felől, uracskám.

— Megálljam! eddig még nem felelt; de feleljen most; mit keres kegyed itt?

— Elég. Kikérem magamnak . . .

— Hivta önt valaki?

— Mit tartozik az . . .

— Várta önt valaki?

— Mi köze ahhoz . . .

— *Honorhoz* jött?

— És ha hozzá jöttem?

— Akkor hivatlanul jött!

— Az az én dolgom; és most . . .

— Nem, az az én dolgom. Megértett?

— Micsoda, maga akar engem megleckézeltetni? Ehenkórás!

És felemelte botját. Rám emelte.

Egyetlen kapással elfogtam kezeslőjét, egyetlen szorításomra kiesett a bot a kezéből. Megráztam.

— Nem ütöm meg, mert nem ütök meg senkit, — mondtam csendesem, — de ha még egyetlen szót szól, összetöröm. Nem pofozkodni jöttem ide; de ha így fordult, tekintse ugy, mintha kétszer arczul ütöttem volna és megkerestem két megbizottjával, még ma, mert ha holnap délig ki nem irtjuk egymást a lovagiaság szabályai szerint, — izekre szedem, ott a hol találom. Megértett?

Néhány pillanatig kalimpált a kezemben; talán ki akart szabadulni.

Fehér volt az arca, — lihegett, hiszen erőlködött.

De aztán megörnyedt mégis.

Ujból megráztam.

— Nos, nem felel? Megértett?, — kiáltottam rá.

— Meg, — sziszegte.

— Ugy legyen, — mondtam és eleresztettem kezét.

Mikor szabadnak érezte magát, első dolga volt, hogy botja után kapott.

Felkapta a botot, egyet csavart a fején, aztán a következő pillanatban megvillant a benne levő tör.

Elhagyott a józanság. Ez a nyomorult hát így akar leszámolni velem? No, megállj!

Hozzá ugrottam. Már akkor kirántotta a tör; döfni készült.

De döfni már nem volt ideje.

Arczul ütöttem a nyomorultat.

Ettől az ütéstől felbukott balra. Szerencséje, hogy a tör kiejtette kezéből: mert ha még egyszer feláll, hogy döfjön, ott ütöm agyon.

Igy azonban a tör az én kezembe került, — s visszatoltam azt hüvelyébe.

Mire készen voltam a művelettel, a doktor elpárolgott. Ugy elment, mint a reggeli harmat napköltékor.

Én pedig ott áltam a kapuban.

Reszkettem a felindulástól, háborgott bennem az indulat és elfogott az undorodás, mikor arra gondoltam, hogy nekem ezzel az emberrel még dolgom lesz.

Pedig ugy kell, hogy legyen. Teremtő Isten! hát megélhetünk mi ketten ezen a földön békekességben?

Hisz ez talán azt sem tudja, hogy mint vagyok én Honorral, hiszen ha tudná, talán hátulról döfött volna le. S én? ha csak sejtésem is, hogy *Honor*-ra nézve több a vadidegennél, utánna futok és kiirtom belőle a lelket.

De ennyit nem tudunk egymásról; és ime mégis micsoda borzalmas összekülönbözés támadt köztünk?

Elszörnyedtem. Hát ennyire vad az ember

kinteni, hanem egy nagy horderejű politikai dolognak is. Kézségesen elismeri az 1879-iki erdő törvények üdvös voltát és mindig szívesen fogad el a kormány részéről is oly javaslatot, mely ezen kérdés megoldása felé vezet.

Foglalkozik azután az indokolással, melylyel a miniszter javaslatát indokolta.

Elismeri az indokolás világos és helyes voltát, végül kijelenti, hogy a javaslatát elfogadja.

Az erdőtvény betetőzése.

Ruffy Pál: Ezen javaslatot az erdőtvény betetőzésének tartja. Ezen törvényjavaslat célja a szakszerű erdőkezelést reális alapra helyezni.

Sokat vár a javaslat életbeléptetésétől. Egyebek között a vadászat, a halászat nagyobb mérvű elterjedését.

Továbbá az állami erdőtisztá tag örvé lesz a magyar nemzeti politikának azon vidékeken, hol a magyar nyelvet nem tudó lakosságunk oly sokszor lelketlen izgatók bujtogatásának felül. A javaslatot elfogadja.

Jonás Ödön: Bartha Ödönnek a majdankai erdőirtásra vonatkozó szavaira kijelenti, hogy annak okozói részben felfüggesztettek állásuktól, részint büntetésből áthelyeztettek. Appellál a tuloldali képviselők hazafiságára, kéri őket, fogjanak kezét velük, hogy a javaslatból minél előbb törvény legyen. A javaslatot elfogadja.

Elnök bezárja a vitát, utánna

öt perc szünet.

Darányi földmívelésügyi miniszter: Röviden válaszolt Jónás Ödönnek, Ruffy Pálnak és Bartha Ödönnek. Bartha Ödön szavaira reflectálva kijelenti, hogy visszaélések mindig történtek. A majdankai erdőpusztítás ügyében, miután a büntető eljárás annak okozói ellen folyamatban van, nem válaszol egyelőre érdemlegesen.

Különben is ezen visszaélések készítették őt a jelen javaslat beterjesztésére.

Javaslatát elfogadásra ajánlja. (Helyeslés a jobboldalon.)

Bartha Ödön: Magyarazza a miniszter által félreértett szavait.

Ezután a többség úgy általánosságban, mint részleteiben megszavazta a javaslatot.

A munkácsi vár.

Ezután a pénzügyminiszter válaszolt **Thaly Kálmán**nak a munkácsi várról tett interpellációjára.

A választ Thaly felszólalása után tudomásul vették.

Egy népgyűlés betiltása.

Az ülés végén **Kossuth** Ferencz következő interpellációt jelentett be:

Mi okkal és mi joggal tiltotta be a belügyminiszter a május 1-én, Hajdu-Böszörményen hirdetett népgyűlést, mely az önálló vámtérület és nemzeti bank megvalósítása érdekében lett volna tartandó.

Perczel miniszter azonnal felelt Kossuth interpellációjára. Kijelentette, hogy május elseje a szocialisták napja és azért tiltotta be a népgyűlés megtartását.

Kossuth Ferencz nem, de a többség tudomásul vette a miniszter válaszát.

Legközelebbi ülés kedden lesz.

Hazai szövetkezetek kongresszusa.

— Saját tudósítónktól. —

A hazai szövetkezetek központi hitelintézete, mint szövetkezet, kötelekbe tartozó szövetkezetek kongresszusa ma délelőtt ment végbe a vármegyeháza dísztermében, **György** Endre elnöklése mellett.

Az elnök sajnálatát fejezte ki, hogy a beteg **Károlyi** Sándor gróf, mint elnök, nem jelentetett meg. Telegrammot küldtek a grófnak. Válaszra ezután az elnök a szövetkezetek ügyének föllendülését; ma már 5 millió forint az, a mi a szövetkezetek kezén van. Az intézmény már is sok jót tett, sok könyvet szárított föl, helyre állt sok kunyóban a földult béke és nyugalom; a törvényjavaslat is a szövetkezetek mozgalmának az eredménye. A munkát buzgalommal kell folytatni; sürgős ez annál is inkább, mert a szocializmus megbolygatta az erkölcsi rendet, pedig a nyugalmat, a vallásos érzelmeket vissza kell állítani; szükséges, hogy a földművelő legyen a társadalmi rend és vallás erős oszlopa.

Az eljenzéssel fogadott elnöki megnyitó után **Bernáth** István terjesztette elő a titkári jelentést, a mely kiemeli, a szövetkezeti mozgalom nagy jelentőségét, a mely sok tekintetben háttérbe szorította a részvénytársaságokat. A szövetkezetek száma 1895-ben 317 volt, 1896-ban 350 s 1897-ben 379. Ezekkel a sikeres mozgalmakkal szemben, szomorú dolog, hogy azon a téren, a melyen ugyszólván a legélénkebb tevékenységnek kellene uralkodni,

alig történik valami, vagyis az iparosság terén. Az 1884: évből hozott ipartörvény az iparos szövetkezetek alakítását az iparostestületek hatáskörébe osztotta be. Ezek a testületek azonban ennek a feladatnak nagyon kevésse, vagy éppen nem feleltek meg. Maga a kereskedelemügyi miniszter sem tudott oda jutni, minden támogatása és adott kölcsönei ellenére sem, hogy önmagából fejlődő szövetkezeti mozgalom csiráit rakhatta volna le. A mi sikerült a szilágymegyei oláh községekben, a tolnai svábok közt, kis magyar helységekben, az lehetetlennek bizonyult a magára sokat tartó magyar kisiparosságnál. A szövetkezet vezetősege az okot a kellő vezetés hiányában látja. A törvényjavaslat benyújtását s a kormányának a szövetkezetek mellett történt állásfoglalását nagy nyereségnek kell tekinteni. A törvény ugyan csak részleges intézkedés, mert nem öleli föl az egész szövetkezeti ügyet, de rá irányozza a közfigyelmet s elő fogja mozdítani azoknak a szövetkezeti formáknak a fejlődését is, a melyeket nem érint. Biztosítja a társadalom rokonszenvét, sőt a munkásságát is.

A jelentés előterjesztése után többen hozzászóltak a szövetkezeti ügyhöz, így **Hajós** József, **Nagy** Ferencz, **Förster** Aurél, **Suhajda** János, **Melczér** Gyula (Borsod), **Ferenczy** Dénes (Ócsa), **Sachinger** Ottó, az elnök, **Bernáth** István titkár stb. s aztán kimondották határozatilag, hogy a kongresszus sulyt fektet arra, hogy a szövetkezetek a törvényjavaslatban kimondott ötszörös felelősségnél nagyobbat is elvállalhassanak. A torontálmegyei központi hitelintézet átiratára kimondja a kongresszus, hogy kívánatosnak tartja a megyei, illetőleg kerületi szövetkezetek alakítását. Kimondotta a kongresszus végre, hogy az átmeneti intézkedések tekintetében, a szövetkezeti ügy érdekében, legcélszerűbbnek tartja, ha a mai központot bízzák meg az átalakítási munkálatok vezetésével s fölterjesztést intéznek az országgyűléshez, illetőleg a központi hitelintézethez.

Végül a kötetleki választmányba megválasztották a somogy megyei központ részéről **Pallavicini** Ede örgróft és **Széchenyi** Imre gróft.

Az igazgatóságba újra jelölték a most ki lépő **Bernáth** Istvánt és **Viczián** Ádámot, a

még mindig? Hát szomjazom én csakugyan annak a nyomorultnak a vérére? vagy az az enyéme?

Miért is van ez így? Miért? — — — — —

— És a mint ott töprengtem, a mint ott gyötörtem, hirtelen éreztem, hogy valami kicsi dolog érinti karomat.

Felriadtam a tündésből, de akkor riadtam meg igazán, mikor **Honor** — mert ő volt az — megpillantottam.

Rettenetes sápadt volt, szemeiben ott ült a rémület. Megdöbentem, mikor reám tekintett.

— Mi történt itt? kérdezte siró hangon.

— Itt? semmi, feleltem nyugodtan.

Ha csak a hangom el nem árul — gondoltam — akkor nem árul el semmi.

— **Mádi** itt volt, — szólt **Honor**.

— Igen? — mondtam közömbösen, — nem láttam.

— Nem találkoztak?

— Nem, nem találkoztunk.

— Mert mintha dulakodás

Honor itt elakadt, szemei kitágultak.

— Mi az, **Honor**, mi lelte?

— Ott, a földön, ott, az orrcsüptetője! . . .

szólt **Honor** és a földre mutatott.

Ijedten néztem oda. Csakugyan ott feküdt a földön egy orrcsüptető. Mindegy, nem szabad neki tudni.

— Hát ez az ő orrcsüptetője lenne? kér-

dém nyugodtan és megpiszkáltam a bottal az orrcsüptetőt,

— Szent Isten!, kiáltott **Honor**, ez pedig a botja, — magánál!

Megzavarodtam. Mit feleljek? Ugyan mit mondjak neki?

Megkísérlettem mégis valamit hazudni.

— Az ő botja? Ez? Bajosan. Hiszen az én botom.

Tudja a manó, nem tudok én jól hazudni. Vagy hogy **Honor** találta ki a nők csodálatosan finom ösztönével, hogy itt mi történt.

Nem tudom én. De annyi bizonyos, hogy **Honor** jól sejtett.

Elég annyiból annyi, hogy ezzel a felkiáltással:

— Ugy-e, kitér az elől az ember elől? görcsös zokogásra fakadt és a nyakamba borult.

Én aztán vigasztalni kezdtem őt, mint a nyugós gyermeket szokás. Hogy így, hogy úgy; ne képzelődjék, nem történt semmi és nem is lesz semmi folytatása semminek.

Ó! mennyi ideig kellett beszélnem, mennyi meggyőző érvet előhoznom, hogy végre elcsituljon ez a szegény gyermek. Beszéltem neki arról is, hogy már hogy tehetném holmi hitvány párvialalokban koczára életemet, mikor tudom, hogy annyira szeret.

Nehéz, keserves percek voltak ezek.

Vigasztalni akkor, mikor a legfájóbb bű-

csut vesszük valakitől, mindenféle jámbor ha-

zugságokkal áltatni a szeretve féltő női szívet akkor, mikor a végzetes vagy-vagy előtt állunk.

Istenem, de mégis megnyugodott a szívem, mikor láttam, hogy **Honor** bízik már és megvigasztalódott.

Aztán búcsuzni kezdtem.

Ez volt a legnehezebb.

Hátha úgy fordul, hogy én maradok ott, majd holnap reggel s nem látom többé soha.

Oh, mint szerettem volna össze-vissza csókolni s megkérni, hogy soha ne bízzék senkiben, de különösen óvakodjék **Mánditól**.

Nem lehetett. Hiszen gyanút keltem volna benne.

Hát csak úgy, egyszerűen búcsúzkodtam. Egy meleg kézzorítás, egy hosszú csók — és vége volt.

Azzal aztán megindultam, haza. Nehéz szívvel mentem, lopva vissza-vissza néztem.

Nem mentem 50 lépést sem. Visszakergett valami. Futottam vissza és a nyitott ablakból, a fuksziák közül egyet letéptem. Ezt magammal viszem, gondoltam, akármilyen éjre.

Olyan sötét volt, olyan hűvös volt, olyan rideg volt ez a hosszú, görbe utca, olyan bánatóan rideg, mint aminő tán sohasem.

És mentem rajta, imbolyogva én, akinek nem volt a szívében egyetlen derült hely, csak fájó emléke annak a tiszta, édes lénynek, az életem fölött örökös, nyájas fényű, szelid csillagnak.

felügyelő-bizottságba pedig *Biró Lajost*, *Nagy Ferencz drt* és *Konkoly Józsefet*.

Az ülés ezzel, az elnök néhány buzdító szava után s az ő élettelével véget ért.

Városi közgyűlés — 5 perczig.

— A járványkórház ügye. —

A járványkórházat Nagyvárad városának, a honvéd kincstárral kötött szerződés szerint ez év október hó elején be kell szüntetni.

Nagyon is ideje, hogy sürgősen gondoskodjék a város új helyiségekről, a hova a járványos betegeket elhelyezhesse.

Ez vezette a városi tanácsot, hogy rendkívüli közgyűléssel is siettesse az új járványkórház építésének kérdését.

A különböző kijelölt területek közül, — úgy találták a tanács és a különböző szakbizottságok, — legalkalmasabb a Rét végében, Szent-Anna-utca mellett egy szántóföld terület. Tegnap délután rendkívüli közgyűlésre hívta össze a főispán ur rendelete folytán dr. *Bulyovszky József* polgármester Nagyvárad város törvényhatósági bizottságát, a kijelölt terület megvétele tárgyában.

A főispán a számonkérőszékkel lévén elfoglalva, a polgármester elnökölt. Bizottsági tagok azonban alig voltak. A jelenlevők számából azt gondolhattuk volna, hogy valamelyik szakbizottság tart ülést.

A polgármester még le sem ült, megakadt tekintette — az üres székeken. Pár szóval kimentette a főispánt elmaradásáért s megnyitotta a közgyűlést.

Alig volt ideje kimondani, hogy a járványkórház helyének megvétele tárgyában lett összehívva a törvényhatóság, *Rácz Mihály* főjegyző előadta javaslatát a helyzethez és »tényleges állapothoz« hiven. Szólt pedig ez az előadói javaslat ekképpen:

»Mivel a törvényhatósági bizottság tisztelt tagjai nem jöttek össze a törvényben előírt számmal, a kitűzött tárgy felett a legközelebbi közgyűlés határoz.«

Ez elől természetesen megint kitérni nem lehet.

És ezzel tulajdonképen véget is ért volna a rendkívüli közgyűlés, de dr. *Bulyovszky József* polgármester felmutatta, hogy éppen a közgyűlés megnyitása előtt egy ajánlat érkezett hozzá, a melyben Horváth rendőrbiztos ajánlatot tesz s felajánlja V.-Velenczén, Kis-Szöllös-utcán 168. sz. a. levő üres telkét.

A tanács gondolkodjon ezen újabb ajánlat felett is.

Bevégzett dologgal állunk talán szemben. Okvetlen dönteni kell, ha még a város károsodása révén is.

Jövőre azonban megtanulhatják Nagyvárad vezetői is, hogy nemcsak tábornokokkal lehet »alkudni«, hanem ilyen dolgokban fő mindkét félnek a szakértő közege.

A rendkívüli közgyűlésen különben jelen voltak:

Dr. *Baróthy Ákos*, *Bozóky Béla*, Dr. *Hoványi Gyula*, Dr. *Konrád Márk*, Dr. *Molnár Imre*, *Serdült Bálint*, *Schöpflin Ágoston*, *Andriska Károly*, *Hoványi Géza*, *Papp István*, Dr. *Radó Ignác*, *Weisz Károly*, *Frankl Lázár*, Dr. *Kurländer Ede*, Dr. *Grósz Albert*, *Gyalokay Lajos*, Dr. *Bulyovszky József* polgármester, *Rácz Mihály* főjegyző, *Komlóssy József* aljegyző, *Bordé Ferencz*, *Tóth Márton*, *Busch Dávid*, *Hegedüs Géza*, *Jablonszky Emil*, *Ragány János*, *Mihelfi Adolf*, *Müller Salamon*, *Száhlender Károly*.

A spanyol—amerikai háború.

A háboruban, úgy látszik, állandóan kedvez a spanyoloknak a hadi szerencse. Természetes is, mert nagy lelkesültséggel

és ambícióval kezdte meg ez a maroknyi nemzet háboruját az óriási *Mammonnal*, a pénzimádó, spekulatio Unióval. Döntő fordulat, — a mely minden esetre csakis tengeri ütközetben várható — még mindeddig nem állott be. De, hogy az előnyös helyzet a spanyolok részén van az kétségtelen.

Budapesti tudósítónk különben a következő táviratokban számol be a legutóbbi nap eseményeiről:

Madrid, május 1. (Saját tud. táv.) A szenátusban *Weyler* tábornok kijelentette, hogy midőn *Kuba* főparancsnoka volt, azt a javaslatot tette *Canovas* akkori miniszterelnöknek, hogy izenjenek hadat az Egyesült Államoknak és 50.000 emberből álló haderőt küldjenek amerikai területre, mert miután *Amerika* helyzetét tanulmányozta, arra a meggyőződésre jutott, hogy ez a *Kontingens* elégséges volna. Spanyolország még most is hasznára fordíthatná az Egyesült Államok hadseregének és tengerészetének hiányos szervezetét és támadólag léphetne fel.

Madrid, ápril 30. (Saját tud. táv.) *Kubából* érkezett hivatalos távirat megerősíti, hogy a »*Ligera*« spanyol ágyú-naszád *Cardenas* előtt visszavonulásra kényszerített egy amerikai torpedonaszáduzót. Az ellenséges hajó 70 ágyulövet tett, anélkül, hogy a »*Ligera*« komoly sérüléseket szenvedett volna, csak a vitorlázat és a horgonykötelek sérültek meg egy kevéssé.

Washington, ápril 30. (Saját tud. táv.) A képviselőház 151 szóval 129 ellen elfogadta a hadiköltségekről szóló törvényjavaslatot.

Budapest, ápril 30. (Saj. tud. táv.) Amerikai lapok dühvel közlik, hogy *Ferencz József* nagy pénzzel segítette *Mária Krisztina* flottáját és követelik, hogy izenják meg *Ausztria-Magyarországnak* a háborút. *Mac Kinley* energikus jegyzéket intézett *Hengelmüller* nagykövetséghez, a ki azonban kijelentette, hogy egy betű sem igaz a híresztelésből.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Május 1. Az orvosegyetlet szakülése d. u. 5 órakor
Május 1. A lövészegylet közgyűlése.
Május 1. A »Mese-Világ« matinéja a Keresk. Csarnokban.
Május 2. Bihar-megyei közigazgatási Bizottságának ülése d. e. 10 órakor.
Május 4. Papp János sajtópere.
Május 5. Közigazg. bizottsági ülés a városházán d. u. 3 órakor.
Május 5. A városi árveházi választmány ülése a városházán d. e. 11 órakor.
Május 8. A lövész-idény megnyitása.
Május 11. *Klingenpök Károly* sajtópere.
Május 12. A »Bihoreana« román bank alakuló közgyűlése a Zöldfában d. e. 9 órakor.
Május 12. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.
Május 14. Vivó-verseny a Zöldfában.
Május 18. *Liptay István* sajtópere.
Május 25. *Nyiray Elek* sajtópere.
Május 29. A gyorsíró-kör *Stolcse-ünnepélye*.

Regészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **Májusi ájtatosság.** A szép május elérkezett. A templomok *Mária* oltárait valóságos virágerdő veszi körül s ájtatos nép imádkozik előtte Magyarország Patronájához. Városunkban két helyen tartják kiváló fényvel a szép má-

jusi ájtatosságokat, az olaszii és az ujjvárosi plebánia-tempomokban. Tegnap a rettenetes zivatar visszatartott sokat a templomtól, miáltal mindkét helyen szép számmal voltak jelen a hívek. *Várad-Olasziban Halász Gyula* tartotta a bevezető szónoklatot, *Tucsekne* szép solot énekelt, melyet *Szunyogh Lórándné* kísért finom hegedűjátékkal. — A *Szt.-László* templomban dr. *Vucskics Gyula* plebános szónokolt *Mária* tiszteletéről. Az oltár izléses díszítése *Jelinek Ferencz* munkája. Meglepő szép a két óriási palma.

* **Elöléptetések a tanári karban.** A hivatalos lap három hasábon közli azoknak az állami középiskolai tanároknak a névsorát, akik május elsejével magasabb fizetési fokozatba léptek elő. A nagyváradii főreáliskola tanári karából is többen vannak az előléptettek között, így *Bacsnándor*, dr. *Nemes Imre*, *Szöke Gyula* a VIII. fizetési osztály 2. fokozatába, végül *Petry Gyula* pedig a IX. fizetési osztály 1. fokozatába léptek elő. — Ösmerőseink közül dr. *Némethy Géza* egyetemi ny. rk. tanári címmel és jelleggel felruházott budapesti V. ker. állami főgymnáziumi tanár a VIII. fizetési osztály 1. fokozatába lépett elő.

* **Adomány a Nemzeti Muzeumnak.** Iv-nagyságu papirra rajzolt színezett keretbe foglalt érdekes művet küldött *Ludvig Béla* tanító a Nemzeti muzeumnak. Az ajándék tárgya *Dobozy Mihálynak* *Jusztar József* születésére írt s 1849-ben keletkezett eredeti verse. A muzeum igazgatósága értékesnek találta a művet s adományozónak elismerő köszönetét nyilvánította.

* **A bírák vallása.** Érdekes ügyben döntött a minap az igazságügyminiszter. Komáromban ugyanis az ágostai evangélikus és az evangélikus református egyház tulajdonában levő temető miatt vita támadt a két testvérekezet között és az ágostai evangélikusok pert akarnak indítani a tulajdonközösség megszüntetése és a közös jövedelmek elszámolása iránt. Mivel azonban a komáromi törvényszék tagjai közül öten evangélikus református vallásuk, két bíró pedig ágostai evangélikus, akik valamennyien tagjai egyháznak tanácsának, az ágostai evangélikus egyház az iránt folyamodott az igazságügyminiszterhez, hogy a per tárgyalására a komáromi helyett más törvényszéket küldjön ki. A miniszter helyet adott a kérelemnek és a győri törvényszéket delegálta a felekezeti per tárgyalására.

* **Hazafias iskolai ünnepély.** A nagyvárad-olaszii róm. kath. finépskola, egyrészt az 1848. évi ápril 11-én szentesített törvények félszázados évfordulójának ünneplésére, másrészt dicsőségesen uralkodó királyunknak, az 1897. évi szeptember hó 25-én kelt s minden igaz magyar-hazafiban hálás örömet ébresztő legkegyelmesebb leiratának méltatása céljából a f. évi május hó 3-án d. e. 10 órakor az iskola helyiségében (Fő-utca 819. sz.) ünnepélyt rendez, melyre a szülők és tanügybarátokat tisztelettel meghívja az igazgatóság.

Az ünnepély sorrendje a következő:

1. 9 órakor háláadó szt. mise a plebániái templomban.
2. 10 órakor az iskolai ünnepélynek imával leendő megkezdése.
3. Megnyitó; tartja: *Ngos Dencs János*, cz. kanonok, kerületi tanfelügyelő-igazgató.
4. Az 1848. évi apr. 11-én szentesített törvények méltatása, tartja: *Stark Gyula*, igazg. tanító.
5. Oymnus; éneklük: a III. és IV. oszt. növendékei.
6. *Viszhang II. Vilmos* köszöntőjére *Lamperth Gézától*, ssavalja: *Szmazsenka Herbert*, II. oszt. tanuló.
7. Nemzeti dal, *Petőfi Sándortól*, szavalja: *Peiser J. Béla*, IV. oszt. tanuló.
8. Mi a haza? *Majthényi Flórától*; szavalja: *Hoványi Lajos*, I. oszt. tanuló.

9. Magyarország; elmondja Bozóky Lajos, IV. oszt. tanuló.

10. A törvénytisztelet 50 éves ünnepén, Nagy Lajostól; szavalja: Rózsavölgyi József, III. oszt. tanuló.

11. Főthi dal, éneklük: a III. és IV. oszt. növendékei.

12. Az 1897. évi szept. 25-én kelt legkegyelmesebb királyi leiratnak méltatása; tartja: Stark Gyula, igazg. tanító.

13. Hunyady, Czuczor Gergelytől; szavalja: Ásmány Gyula, IV. oszt. tanuló.

14. A magyar zászló, Pósa Lajostól, szavalja: Pajor Kálmán I. oszt. tan.

15. A magyarok Istene, Petőfi Sándortól, szavalja: Dutka Kálmán III. oszt. tan.

16. Ima a hazáért, Kovács Jánostól; szavalja: Roszlay Gyula, II. oszt. tanuló.

17. Szózat; éneklük: a III. és IV. oszt. növendékei.

18. Zárszó, tartja Ngos Dencs János cz. kanonok, kerületi tanfelügyelő-igazgató.

* **A mai Mese-Matiné.** Városszerte nagy érdeklődéssel tekintenek a mai Mese-Matiné elé. Érdekes ez a Matiné már azért is, mert egy helyi új lap, az annyiszor megdicsért és már ma oly népszerűségnek örvendő gyermek-újság, a *Mese-Világ* fog itt élőszóval bemutatkozni nagyszámu csitri olvasóinak. Mindig meg van a poetikus színezete az ilyen gyermekeknek szánt felolvasásoknak. Ez is bizonyára olyan lesz. A sikerről különben kezeskedik a tegnapi főpróba is. Hiszen hálás publikumban sem lesz hiány. Körülbelül úgy vagyunk már a Mese-Világgal, hogy csak jót várunk tőle. A mai Matinéja is bizvást ilyen lesz. A Matinéval való megjelenésüket különben sokan kilátásba helyezték városunk notabilitásai közül. A Matiné műsorát ismételve leadjuk a következőkben:

1. Prolog. Irta Gara Ákos. Szavalja *Cserenyés* Ilonka kisasszony.

2. Felolvasás. Tartja *Leander* (Adorján Emil dr.)

3. Az első bál. (Tündérmese.) Irta és felolvassa *Ritók* Emma kisasszony.

4. a) Dvorák: Hármassának III. tétele.

b) Három magyar nóta.

Előadják: Hegedűn *Szunyogh* Lórándné urnő. Gordonkán *Szmazsenka* Ernő, Zongorán *Vomácska* József.

5. Mesét mondok. (Vers.) Irta és felolvassa: *Fehér* Dezső.

6. A folyócska meséje. Irta és felolvassa: *Edelmann* Menyhért dr.

7. A vén táltos. (Mese.) Irta és felolvassa: *Mendelényi* Béla. (Buksi bácsi.)

8. Szökés az iskolából. Irta és felolvassa: *Szűts* Dezső.

9. Hajnalka. (Vers.) Irta és felolvassa: Ifj. *Nuszbek* Sándor.

10. Hüvelyk Matyi. (Mese.) Irta és felolvassa: *Papp* János.

11. *Mari* néni meséje — Mese a kiscsengőről. Irta és felolvassa: *Gara* Ákos.

12. Trombita-symphonia. Előadják: A zenekedvelők egyesületének tagjai.

* **A bibornok kegyadománya.** Dr. Schlauch Lőrincz biboros püspök havi kegyadománya 300 frt, vasárnap, május 1-én délután 2 órakor fog kiosztatni a koldusápoló intézetben.

* **A nyári kedvtelés.** Májussal mintha csak kinyílta az ember szíve, lelke, — kívánja a tavasz pompáját. A fülemile megkezdte dancját, szépséges énekét pár héttel előbb; de nincs olyan fülemile ének, mint május elsején. A madár szép éneke, szerelme azokba a mélabus, majd vig akkordokba haldoklik el. S ekkor legboldogabb a fülemile, mikor pár pillanatra csattogása veri fel a hajnali ébredést. Akik már előbb kihúzódtak a modern emberi kinszenvedés, a mindennapi küzdelem központjából, hallhatták a mindentevő Isten fenségét, egyszerű madár dallamokban. És most megnyílik a szezon a társadalomban is. Azok a félnék madarak beljebb hűződnak, de énekekkel telverik a hátát. Nagyváradi közönsége szerencsés, két közeli fürdő a Szt.-László (Püspök)- fürdő jó-

tevő gyógyvizével, árnyas szép erdőjével már századokkal, sőt ezredévekkel ezelőtt már messze-földről keresett gyógyhelye volt a rómaiaknak. A másik gyógyfürdő a *Félic-fürdő* olyan nevezetesség, amelynek Európában alig van párja. Meleg, 49°-os ártézi vize olyan gyógyerejű, a miért, ha orvosaink nem csak külföldet látnak, még több baja lenne a vendégek elhelyezésével a bérlőnek ilyen természetes hévíz alig van a kontinensen.

* **Áthelyezés.** *Mándoki* Sándor szilágy-somlyói és *Gál* István zilahi segédlelkészek kölcsönösen áthelyeztettek.

* **Május 1-én.** A virágzás tetőpontja, a tavasz dereka, a legszebb hónap ma köszöntött be. A tegnapi óriási zápor után derült napfény és jótékony meleg szellők árasztják el a felüdült flórákat. Mindenféle május-fák, mindenféle muzsikaszó, vigalom. Mindenkinek kimenője és kimehetnéje van. Ez a nap a természeté; senkinek sem jut az eszébe hogy a rideg négy fal között ülje meg a vasárnapot, a mely nap ma kétszeresen ünnep. Adós, hitelező egyaránt örvend a derűs kék égboltnak, a ragyogó napfénynek és a viruló természetnek. Kevésbé azonban egymásnak. A szociálisták pedig — ezuttal legalább — csupán arra szorítkozhatnak, hogy a természet örökszépségein örvendjenek és lelkesüljenek, nem pedig a szokásos május elseji ülésekkel, melyeket az egész országban betiltott a belügyminiszter.

* **Új ügyvéd.** Dr. W a v r e k Kálmán ügyvéd, aki a mult napokban tette le az ügyvédi vizsgát, a héten ügyvédi irodáját megnyitja.

* **Építik a vasutat.** A margitta-szilágy-somlyói vasut földmunkálataira a kereskedelemügyi miniszter megadta az építési engedélyt s az építést már tényleg meg is kezdték. Az igaz, hogy csak olyan erővel, mint a kis földszintes ház építését, mindössze 20—25 munkás foglalkozik a kijelölt vonalon. A munkálatokat *Baracs* Károly mérnök vezeti.

* **Kitünő nyári szórakozás.** Ahogy a tavasz virul, a városi ember vágyik a most nem, de három, négy nap mulva poros, tikkasztó levegőjü utcákról a szabadba, a hol az üdítő levegőt élvezheti. Nagyváradon e tekintetben a legelső *K á r g e r* Sándor vendéglője a hegy alatt. Előkelő társaság, vidám zene, kitünő konyha és jó bor és más finom italok teszik keresetté ezt a legszebb nyári mulató helyet.

* **Megvadult ökor.** A rendőrség »postja« fel van állítva bizonyos helyeken. Azonban még a Fő-utcán is a rendőr csak azt nézi, hogy — nem jön-e egy városi kocsi, hogy salutáljon. Igaz, hogy ez is elég dolog egy embernek. De talán nemcsak azért tartja Nagyvárad városa a rendőrségét. Szombaton délután egy előkelő polgár ment békésen dr. *Grósz* Albert háza előtt, ott támadta meg az öreg urat egy megvadult állat. Biharvármegyének ez a tégi tekintélyes öreg ura, aki a szabadságharcból csak az Isten kegyelméből menekült meg, most nagy zavarban volt, odaszorítva a falhoz. Egy kis iskola a rendőrségre ráferne.

* **Hivatalos értesítés.** A »nagyváradai ipar-testületi betegsegélyző pénztár« tagjait ezennel hivatalosan értesítjük, hogy az olaszii kerületben a tagok gyógykezelését, a mai naptól kezdve, dr. Szöllősi Ernő pénztári orvos fogja teljesíteni. Lakása: Bémer-tér, Grunwald-ház. Nagyvárad, 1898. május 1. *Bertsey György*, elnök. *Tenkei József*, titkár.

* **Jogos panasz.** Vannak tisztviselők mindenütt széles e világon, akik nincsennek megelégedve a — sajtó működésével. De ennél még több olyan újság van, amelyik a műszaki, vagy más hatósággal nincs megelégedve. A panasz jön hozzánk, hogy a város drága pénzén épült csatorna nem vált be, a hogy tervezék. Mintha *J u s t h* Sándor szelleme igazságot kérne. Az a »Elveszett városrész« mindég viz alatt van, csak egy kis eső kell. Tegnapelőtt Nagy-Magyar utcát elöntötte a víz. Egy család kocsin ment

haza s látták, hogy az [otthon, a hova vágytak viz alatt van. Ezek a polgárok nem szociálisták, de emberek és kérnék, hogy védje meg a város őket, mert házuk, telkük a d-ó-a l a p, nem bicikli-pálya.

* **Az új menetrend.** A magyar államvasutak helyes rendszeren évenként kétszer változtattja a menetrendjét. És hogy a M. Á. V. kitünő alapon kezdte a forgalom csoportosítását, kitünik abból, hogy a kezelése és főképp tulajdonában levő fővonalaknál a téli és nyári menetrend alig változik valamit. Így május 1-től, a fővonalon alig pár percnyi időváltozás van Budapest—Predeal közt a mi változás a P.-Ladány-Debreczen közti közlekedésből áll, ez is 6 perc. A tavaszi menetrendváltozás Nagyváradot alig érintette.

* **Nagy jégverés Aradmegyében.** Nagy-Zerind, és Miske községekben óriási jégvihar volt. A jég elverte az összes gyümölcsösöket és elpusztította a vetéseket. Ilyen nagy jégeső azon a vidéken még soha sem volt.

* **A tegnapelőtti Reichsrath-ból.** A bécsi Reichsrathban tudvalevőleg a nyelvrendelet kérdését tárgyalják most. Ebben a kérdésben *Schönerer* a német-nemzeti-párti képviselő egy 5 és fél óráig tartott beszédet mondott. A bécsi lap, mely referál erről az ülésről, azt [mondja, hogy a Ház képe meglehetősen nyugodt, s az ülés lefolyása zavartalan volt.

Hát idézünk az ülésből egy részletet; ime: *B e r n e r* (félbeszakítva szóló *Schönerer*): A községi választói és a képviselő-választói jogról is beszéljen!

Schönerer (kiabálva): Csak kiabáljon; én voltam az első aki az általános választói jog mellett szót emeltem. És ön, a ki akkor még rövid nadrágban az iskolába járt, ön akar engem félbeszakítani. (Élénk derűtség). — Szónok azután tovább beszél arról, hogy a német szociálisták magas emelkedett álláspontból tekintik a politikai kérdéseket.

Dr. Verkauf: Gyáros szempontból!

Schönerer: Ez a lengyel zsidó csak ugyan impertinevs! (Általános derűtség).

Verkauf Ön nem érdemes arra, hogy komolyan vegyék!

W o l f: Igen, ha zsidó itélné meg mindig az ilyesmit!

Verkauf: Ön, a ki Prágában a zsidó diákokkal futkosott fel-alá, hogy előfizetőket gyűjtson. Ön egy elzsidósodott ember, totálisan elzsidósodott! (Óriási derűtség).

D a s z y n s z k y: Ön örült, dühöngő bolond! Ön hazug, szemérem nélkül hazudik!

Schönerer: Ön egymajom! Semmi más! . . . Így ment az elejétől végig. Kofákhoz illő piszkoskodások röpködtek jobbra-balra. És a Reichswehr erről a gyűlésről azt írja, hogy csendes, zavartalan lefolyású volt. Hát hiszen tekintve a nemrég lezajlott üléseket, elég csendesnek is mondható.

* **Királyi kitüntetés.** Schwabach Zs. G. pécsi bor-nagykereskedő, herczeg Montenuove Alfréd borpinczéinek kizárólagos tulajdonosa, 6 Felsőleg legmagasabb elhatározásából a császári és királyi udvari szállítói címet nyerte. Ezen kitüntetés jelenleg annál inkább bir kiváló fontossággal, mivel tudvalevőleg a borkereskedelem az utóbbi időben tul-elővigyázat és irigység következményeképp sok oldalról méltatlan támadásoknak volt kitéve és így ezen legfelsőbb elhatározás folytán elismerését megtartja. Schwabach Zs. G. ur ugy személyes tulajdonságaival, mint kitünő, tiszta és nemes minőségű boraival hazánkban, valamint a külföldön is méltó hírnevet és nagybecsülést vívott ki.

* **Csőd.** *U n g á r* Jenő könyvkereskedő elen tegnap a nagyvárad kir. törvényszék megindította a csődöt. Csődbiztos *G e l e t a* Géza, tömeggondnok dr. *G y é m á n t* Jenőlett.

* **Megunta az életét.** A századrégi társadalmi betegség az öngyilkosság a különben jámbor falusi népnél is mindinkább terjed. Ha a sors nem valami kecsesítő s a létért férfisan küzdeni kell, a hitétől, Istenben vetett bizalomtól megfosztott ember vétkes könnyelműséggel eldobja magát az életet s egy darab kötéllel vagy egy ólom darabbal tér ki az élet küzdelmei elől. Naponként hallhatunk falusi, paraszti öngyilkosságáról. A napokban Nagy-Bajom községben Török István felakasztotta magát. Reggel vették észre, amikor már egészen megmerevedett. A háznál levők nem tudják a szegény ember öngyilkosságának okát. Azt gyanítják, hogy megunta az életét.

Legújabb és legfinomabb kalapok megérkeztek Angolországból a tavaszi idényre Roth M. utóda kalap és férfi divat üzletébe., ahol karlsbadi és pesti cipészek által készített cipők férfi és nő részére kaphatók. Férfi fehérneműk dus választék és méret szerint is kaphatók.

x **A legjobb asztali, csemege és gyógyborok Berger Lajos Bémer-téri borkereskedésében (Stidl-ház) kaphatók.** A borok valóságáért felelősség vállalattal. Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan teljesítettek.

Szenzációs döntvény.

Azon kezdem a dolgot, hogy kised városunk vámügyei még fölöttébb nincsenek azon stádiumban, a melyet rendezettnek nevez és jelez a közfelfogás.

Hogy tehát a városügyek rendeztessenek, alapuló előterjesztés; felülvizsgálat, műszaki véleményen kívül szükséges a közgyűlés hozzájárulása is.

Laikus ember bizonyítvánnyal azt hinné, hogy ezzel Roma locuta, causa finita; magyarul mondván, szavaltak és vége a dolognak.

Holott a laikus roppantul téved.

Mert bár égetően sürgős a rendezés, égetően sürgős s bár az összes fórumokon keresztül vitorlázott már Nagyvárad th. joggal felruházott városának vámügye, mint ilyen, mégis a kérdés holt kérdés ma is, miután a legfőbb érvényű döntvény nem született meg.

Illetve megszületni megszületett, de hát éppen ebben nincsen köszönet.

Két évvel ezelőtt terjesztette fel ugyanis a városi közönsége (értsd: a városi adóhivatal) a vámrendezési ügyet a legfőbb fórum elé, fel, a kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumba.

Innen azután hamarosan visszaérkezett a városi közönsége (értsd: a városi adóhivatal) a vámrendezési ügyet a legfőbb fórum elé, fel, a kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumba.

Nagyot nézett erre Nagyvárad th. joggal felruházott városi közönsége (értsd: a városi adóhivatal). Hogy hát már most mi lesz a vámterifával?

De hasonlatosképpen nagyot nézett a városi számvevői hivatal is. Mert hát a felterjesztésben az is bent foglaltatott, hogy létezik egy vámellenőri állás, amelyre semmi szükség nincs s a mely állás nincs is betöltve; ellenben fölöttébb kívánatos lenne, ha a munkával tulterhelt számvevőség keretén belül létesítenének még egy alszámvevői állást s azt mielőbb be is töltenék, miután 8 emberre való munkát 3-an legalább is bajosan tudnak elvégezni, — 4 egyén pedig talán inkább megfelelhetne a kívánalmaknak.

Szóval a vámügyek pangásnak indultak, ellenben a számvevőség restaneciái rohamos fejlődésnek és szaporodásnak indultak.

Mélyen elszomorodván pedig ezen visszás állapotokon Nagyvárad th. joggal felruházott közönsége, vagy félévvel ezelőtt újabb és módosított felterjesztést indított utba a legfelsőbb döntő fórum, a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium színe elé.

Mint hogy pedig időközben úgy fordult a dolgok sora, hogy egyes vámok ügyei, mint a vásár — és vasúti kövezetvám, mint olyanok, a pénzügyminiszter döntő színe elé lettek utalva, hát ezen

dolgokat, több más felesleggel együtt, itthon marasztották.

Nos, a legújabb felterjesztés felterjesztése után azután csönd lett, vagy 4 hónapig.

No, gondolta Nagyvárad publikuma, most már végre megjön az oly rég és oly óhajtván várt döntés. Meg is jött. Meg. És szólt vala e képpen:

„Miután a multkori beadvány sulya 1 kilogramm 700 gramm volt, jelen beadvány pedig csupán 600 grammot nyom, a hiányzó pótlása végett visszaküldöm Nagyvárad város közönségének.“

Ne hogy ezt rossz ötletnek vegye valaki, mert ez faktum.

Képzelték, hogy mekkorát nézett:

1. Nagyvárad t. h. joggal felruházott városi közönsége, mint ilyen;

2. A városi adóhivatal, mint olyan és

3. A városi számvevői hivatalt, mint amolyan. Már most mi következik mindebből:

1. Az, hogy Nagyvárad t. h. j. f. város vámterifája továbbra is rendezés híján szűkölködik; ez pedig nem kávéház.

2. Az, hogy Nagyvárad (stb.) jó közönsége most már igazán nem tudja mit csináljon, hogy hozzápakolja-e az újabb beadványhoz, illetve felterjesztéshez a hiányzó rovásfákat, vagy a számvevőség restaneciáit, — már csak a bruttó, illetve netto suly emelése szempontjából; ez detto nem kávéház,

3. Az, hogy a főszámonkérőszék mindezekre annyit mondott, hogy binye tet. (jól van, de minden); ez pedig döntőleg nem kávéház.

Buksy.

Orosz Gábor mulatsága.

A rendőrségnek tegnap ismét meggyűlt a baja egyik régi ösmerésével Orosz Gáborral, akivel mi is több ízben foglalkoztunk. Orosz Gábor különben egész csendes ember, azonban ha egyszer elkezd inni, akkor azután borzasztó dolgokat visz végbe, s ekkor nem ismer hatást a mulatsága. Csak néhány hóval ezelőtt ültek törvényt Orosz felett, aki egyszer ivás közben — elvert egy komédiás truppot, amiért annak idején el is ítélték.

Csak néhány hete engedték ki a börtönből Oroszts már ismét meggyűlt a baja tegnap a rendőrséggel.

Oroszt tegnap egy Nagyteleki-utcai korcsmárosné Csapos Istvánné jelentette fel, akinél Orosz Gábor egy másik társával Széles Györggyel mulatott, fizetés helyett azonban még meglopták a korcsmárosnét.

Oroszék züllése két napig tartott: Csütörtök reggeltől tegnap reggelig, az az, teljes negyvennyolc órán keresztül.

A két jómadár, akik disznókereskedőknek adták ki magokat, azonnal cigányt hozatott, akikkel azután mulattak, miközben természetesen folyt a bor és daskáltak ételek és italokban. A két ember a két napi züllés alatt megivott: 45 üveg sört, 50 csésze fekete kávé, 25 liter bort és 27 üveg szódát elszivtak 100 cigarettát és 70 szivart, megittak 19 ft árat, s mindezek ellenében egyinőknek sem volt egy krajczárja sem.

A korcsmárosné pedig hitelezet nekik korlátlanul, mert azt hitte, hogy a mulatozóknak van pénzük. Mikor azután ma reggel felszöllították Csapóné vendégeit a fizetésre készült, hogy nincs pénzük sőt mikor észre vették, hogy most már baj lesz megszöktek; előbb azonban kézhez kerítették a korcsmárosnénak négy gyűrűjét és tizenöt ft készpénzét, amivel azután kerekeket oldtak.

Csaposné panaszára azután a rendőr-

ség a két jómadarat letartóztatta s este átkísértette az ügyészhez, azonban akkorára a gyűrűknek s a pénznek már hült helye volt.

EGYESÜLETEK.

A Berettyó vizszabályozó társaság közgyűlése.

A Berettyó vizszabályozó társaság tegnap délelőtt tartotta rendes évi közgyűlését. A közgyűlésnek, amelyen Kovács Béla alelnök, elnökölt, a lefolyása a következő volt:

A közgyűlésnek a legelső tárgya az igazgatói jelentés volt, amely a Hortobágy-Berettyó társulattal folytatott egyezkedésekről szólt. A Hortobágy-Berettyó társulat ugyanis már régen egyezkedik a Berettyó társulattal, míg végre most már megállapodásra jutottak, amennyiben meghatározták mindegyiknek az ár terét. Ez ügyben a további egyezkedésekre kiküldöttek egy bizottságot Tatar Zoltán elnöklete alatt, amelynek tagjai lettek: Hlatky Endre és dr. Papp József.

Tudomásul vették a Káló csatorna kiépítésének a befejezését, amelynek az építése négy évig tartott, s a hossza 58 kilométer.

Az igazgatói jelentés után bemutatták a kiállítási érmet és az oklevelet, a melyet az ezredéves kiállítás alkalmából kapott a társaság.

Gallacz János társasági felügyelőnek, aki már huszonöt éve van a társaságnál alkalmazva, jubileumot rendeznek, amelyen a társulat hivatalosan részt vesz. Az előleges munkálatok végzésére kiküldték Stand Lajost.

Ezután a megyének az átiratát, a melyben a megye felkérte a társulatot, hogy a Darvas község határában lévő hidon ezental vámot ne szedjen, kimondta a közgyűlés, hogy ezt a kérést nem találja teljesíthetőnek.

A számvizsgálók jelentését tudomásul vették s a pénztárnoknak a felmentvényt megadták. A társaságnak mult évi kiadása 789,616 kor. 90 fillér volt, míg a bevétel 2,387,168 kor. 16 fillér s így a tiszta haszon 1,597,551 kor. 26 fillér volt.

A jövő évi munkálatra kijelölték a Olyos belvizeinek a bevezetését, amelyet a Sebes-Körösbe fognak levezetni. Az épülő csatorna, Bedő, Rojt, Váncsod, Péterszeg, Csáka, Darvas, Furta határában fog keresztül menni.

Végül tudomásul vették, hogy az elmúlt évben 64 klm. hosszú csatornát ástak ki, amelyből kihordtak 750,000 m³ méter földet, építették 10 zsilipet, egy vasúti s tizenkét közönséges hidat.

Ezeknek a tudomásul vétele után a közgyűlés 12 órakor véget ért.

Közgyűlés a Réti Nép körben. A nagyváradi Réti Nép kör f. évi május hó 15-én d. u. 3 órakor tartja meg évi rendes közgyűlését, melyre a kör. tagjai tisztelettel meghívotnak. Tárgy: 1. Elnöki megnyitó. 2. Évi jelentés. 3. Az üresedésben levő tisztviselői és választmányi taghelyek betöltése. 4. Esetleges indítványok. Nagyvárad, 1898. április 30. Gábor János, elnök. Magyar Jenő, jegyző.

A Hirsch-egylet ülése. A »Báró Hirsch Mór« jótékonyági és önszegélyző egyesület f. év május hó 1-én délután 5 órakor a »Zöldfa« szálloda első emeletén végrehajtó bizottsági havt ülést tart, melyre a végrehajtó bizottságot tisztelettel meghívja. Nagyvárad, 1898. április 30-án. Fekete Károly, alelnök. Rákos Vilmos, titkár.

Igazságszolgáltatás.

Az új rend a járásbírói székénél. Ma lép életbe a járásbírói székénél az új rend, amelyről már annak idején, amikor a miniszter a rendeletet kibocsátotta, megemlékeztünk. Az új ügyviteli szabályok értelmében ezental nem lesz ígató, hanem az ügyiratok gyűjtő szekrényekbe lesznek dobva s nem a mostani formában kezelik az iratokat, hanem nyitott alakban, azaz

a papír nem lesz behajtvva, hanem úgy marad. A legfontosabb újítás azonban az, hogy ezentúl a járásbíróknál is meglesz határozva a bírák munkaköre, mindenki más tárczát kap. A beosztást most eszközölték s azt tegnap közölték a járásbírókkal a járásbírók vezetői.

Curiai döntvények. A kir. Curia a napokban tartott összes ülésében döntvényileg kimondotta:

1. Tekintet nélkül az ellopott dolog értékére, a büntetőtörvénykönyv 335. szakaszának harmadik pontja értelmében, büntetést képez a lopás akkor is, ha bezárt készülék lopatott el, de ez a készülék csak utólagosan töregett fel.

2. Tekintet nélkül az ellopott dolog értékére, a büntetőtörvénykönyv 338 §-a értelmében büntetést képez a lopás akkor is, ha az utolsó és azt megelőző büntetés közt tíz évnél hosszabb idő folyt le.

3. A körözés az elévülés czéljából nem ismételtető.

A 2-ik pont körül — hol az előadó ellenvéleményen volt — nagy vita indult meg. Sokan szóltak hozzá pro és contra. A vita vége az lett, hogy az előadói javaslatot leszavazták s kimondották, hogy a 2 pontban meghatározott esetekben is büntetést képez a lopás.

Dohány lopás miatt. Négy falusi emberült tegnap a vádlottak padján, akik dohánylopással voltak vádolva. A múlt évben decemberben ugyanis ezek az emberek feltörtek egy dohány-pajzát a Monos-petri határban s onnan elloptak két köteg dohányt, amely lehetett vagy 70—80 kiló. A lopást ketten követték el, a másik kettő pedig vigyázott, hogy meg ne csipjék őket, azonban a lányok elárulták őket. Kele János volt a vezető, aki Keszián Péterrel lopott, míg Oltyán László és Tarkucz János vigyázott.

A tegnapi végtárgyaláson vádlottak mindenképpen tisztázni akarták a dolgot s tagadtak, azonban — hiába, mert a tanúk mindannyian ellenük vallottak. A tárgyalás során azután még kitűnt az is, hogy Keszián Péter már dohánylopásért előzőleg két ízben volt büntetve. A törvényszék a végtárgyalás után elsőrendű, vádlottat hat havi, másodrendű vádlottat egy évi s két havi, míg a harmadik s a negyedik rendű vádlottakat két-két heti börtönrre ítélte.

Az ítélet ellen természetesen mindannyian felebbeztek.

REGÉNY-CSARNOK.

Az arany cserebogár.

Irta: POE EDGAR. Fordította: VADAY JÓZSEF.

Kikérdeztem a legöregebb négereket s csakugyan egy özvegyasszony emlékezett rá, hogy hallott beszélni a Bessop kastélyáról s kész annak helyére engem el is vezetni. A néger asszony kalauzolása mellett el is jutottam a helyre, ott azonban sem kastély, sem kunyhó, még csak romok sem látszóttak, csak egy szikla, mely az apró hegyecsucok közül élesen kiemelkedett s oly bizarr, oly sajátságos módon hasonlított egy karos székhöz, hogy önkénytelenül az *»ördög széke«* (*devils seat*) juthatott az eszembe.

Azonnal arra gondoltam, hogy *egy jó pohár*, a mit a tengerészek emlegetni szoktak, (*a good glassa*) nem egyebet jelenthet, mint jó kilátást, a minthogy egy matrózra nézve egy jó pohár bor csakugyan jó kilátás.

A negyvenegy fok és harmincz percz északnyugat felé bizonyára a jó kilátás terjedelmét fogja meghatározni.

Hazatértem s mérnöki műszereimet hátamra véve most már minden kíséret nélkül tértem vissza az *ördög széke*hez s a pergamen által jelzett irányban feltűnőbb pontot igyekeztem fölfedezni s aztán ebben az irányban hegyenvölgyön előreindultam minden legkisebb figyelemreméltó dologtól szem előtt tartva s minden halom tetejéről ujjal megmérve a pontos méretet. Hirtelen, egy fákkal borított halom tetejéről egy ritkásról a völgyre pillantva hatalmas fa tűnt szemeimbe.

Nagy figyelemmel vizsgálva e fát, messzilatómmal csakhamar egy emberi koponyát fedeztem fel a fa legmagasabb ágán.

Azonnal világos lett előttem ezen szavak értelme *»fő«* *»lörzs«* *heledik ág nyugat felől»* valamint ezek is: *»bocsás függélyest a halálfej bal szemén át«* — s így magyaráztam: mihelyt arról volna szó, hogy föl kell a kincset keresni, a koponya bal szemén át egy függélyes zsinórt kell bocsátani a földre s a hol ez a talajt érinti, onnan kell mérnöki pontossággal kimérni a titkos írásban jelzett távolságokat.

— Minden meglepően szellemes és világos. — Annál inkább, folytató Legrand, mert a halálfejes fát sehonnan más pontról föl nem lehet fedezni, mint az *»az ördög székeből«*.

— Most Jupiterrel indultam utra s mikor a fa azonosságáról meggyőződtem, — az utolsó döntő látogatásra Önt is elhívtam.

— Az első mérés sikertelenségének tehát az volt az oka, hogy a néger nem a balszemén át bocsátotta le a zsinórt a koponyának, hanem a jobb szemén.

— Mindenesetre! És ez a kezdetben csekély különbség a mérések kivételénél végül annyira növekedett, hogy más helyre jutottunk, mint ahol a kincs volt, amelynek feltalálása fölül különben egészen bizonyos voltam.

— Dehát mirevaló volt akkor az Ön mókázása s a cserebogárral való komédia, amelyből itélve én csakugyan örültem tartottam Önt?

— Öszintén megvallva bosszantani akartam Önt mindezzel. Különbem a cserebogár igen megérdemelte, hogy szerepeljen, mert ő adta nekem az első eszmét a kincs feltalálásához, az arany cserebogár!

— Még egy megoldani való kérdés van. Hogyan magyarázza Ön meg a kincs felett a két emberi csontvázat?

— Ez eleinte engem is zavarba hozott, pedig lássa igen természetes.

— A kalóz *Kidd* ezt a kincs elrejtést nem vihette maga kereséséül, mert a ládát csak több ember bírhatta ide a *»langerparttól«*. A munka vége felé aztán, míg emberei a gödörben foglalkoztak, egy pár jó pisztolyövés meglelte a hatást.

— Vagy ki tudja? Talán több is kellett!

— Az lehet, de hát ki mordhatná meg?

(Vége.)

TAVIRATOK.

A szjenicaki gyilkosok kivégzése.

Budapest, április 30. (Saját tud. táv.) Zágrából sürgönyzik: Ma reggel 6 órakor hajtotta végre Baly hóhér a halálos ítéletet Loncsár Mártán és Tamáson, valamint Manojlovics Száván. Loncsár Márta és Tamás elszántan tették meg az utolsó utat, míg Majlovics Száva meg volt törve és vezetni kellett; az akasztófa alatt még összeszedte erejét és szidalmazni kezdte a törvényszéki elnököt; a dobpergés tulharsogta szavait. Fél 7 órakor a szomorú aktus véget ért. A halál mindhármuknál igen gyorsan állott be.

A kelet-ázsiai kérdés.

London, április 30. (Saját tud. táv.) A *»Times«*-nek jelentik Tokióból tegnapi kelettel: Japán megszerezte a Söulból Chemulpoba vezető új vasutat. Az erre vonatkozó billt a legközelebbi ülészakban terjesztik az országgyűlés elé.

Török ügyek.

Konstantinápoly, április 30. (Saját tud. táv.) A porta újból megerősítette azt a tilalmat, a mely könnyvnyomdai gépek és betűk, valamint azok mintájának behozatalára vonatkozik. A felszólalások ez intézkedésekben eredménytelenek maradtak.

Konstantinápoly, ápr. 30. (Saj. tud. táv.)

A porta körébeo teljesen alaptalannak nyilvánítják a külföldi lapokban terjesztett ama hirt, hogy az ottomán katonák és francia tengerészek között újabb konfliktus támadt volna Ká-neában. A legutóbb jelentett összetűzés óta nem fordult elő újabb eset.

KÖZGAZDASÁG.

A növénytermelésről.

Irta és előadta: Öváry Sándor gazdatiszt.

A társadalom mindenkinek kijelölte a dolgát; az orvosnak, ügyvédnek, papnak, katonának nem csak jogai, de kötelességei is vannak — a gazdának is meg van a maga kötelessége: hogy jól művelje a földet, hogy magának és embertársainak élelméről gondoskodjék. Igyekszik is a gazda ezen kötelességét teljesíteni, kiles minden alkalmat, hogy termését nagyobb és biztosabbá tegye, mégis ha egy határon végig nézünk és ha a természettől egyenlő minőségű földek termését vizsgáljuk, sokszor nagy különbséget látunk — és mi gazdák tudjuk, hogy ezen nagy termés különbségek legtöbbször a különböző munkának az eredménye.

Mindnyájan tudjuk, mi az a jó munka, mégis sokszor nem teljesítjük, termésünket ez által még jobban véletlenre és egészen az időre bizzuk.

Azt mondják, hogy a gazdálkodás tudomány — lehet; de akkor, mikor gazdálkodunk azért, hogy hasznunk legyen, akkor nem elég a tudás, akkor tenni és dolgozni kell. A tapasztalat a legjobb mester, tehát mester kell — és amint a háboruhoz pénz, pénz és pénz kell, ugy a gazdálkodás sikeréhez a munka, még pedig jó munka szükséges.

A biharmegyei gazdasági egylet megbízott, hogy itt önknek a növény termelésről tartassak előadást. A növény termelésnek a jó talajművelés az alapja — a gazda a földtől várhatja a termést, azért illő kötelessége azt jól munkálni. Jól kell szántani, vetni, boronálni és trágyázni, át kell a gazdának érezni, hogy ezen munkákat kötelessége jól végezni, ha boldogulni akar; a föld termőképességét fokozza, hogy a bele vetett magot munka bérével és kamataival együtt megkaphassa.

A kis gazdáknál Biharmegyében tapasztalt hiányos munkákról akarok itt főképp megemlékezni ezen munkák közt első helyen.

A tarló szántásról: A föld azonnal, mihelyest arról bárminő termést levettünk a lehető legrövidebb idő alatt felszántandó, a vetetlen föld mindig szántva legyen, hogy így pihenjen. Nincs olyan gazda ember, aki kételkednék vagy be nem látná, hogy a föld, ha szántva áll, az által javul, a szántatlanul heverő tarló pedig olyan mint az éheztetve pihenő jószág, az erőt nem gyűjt, még sokszor romlik így a szántatlanul heverő föld, különösen ha lág, a jószág taposta, nagyon megtömődik és csak romlik. A tarlókat nyáron elég 2—3" mélyen leszántani, ezzel nagyon sok gatz kiirtunk, mert a gaz magvak kikelnek, de már be nem érhetnek és így elvesznek; a gaz irtásnak pedig, különösen nálunk, a hol gyakran vetünk kalásztot egymásután, ennél jobb és olcsóbb módja nincs. Máskülönbem sem megy kárba ezen munkánk, mert a következő szántást sokkal könnyebben és jobban végezhetjük és itt megtakarítjuk azon munkaerő egy részét, amit a tarló szántásra fordítottunk.

Azon kedvező eredményeket, a mit a tarlószántás a föld megjavítására nézve eredményez, gazdátársaim a gyakorlatból ismerik, annak helyességében, czélszerűségében és hasznosságában nem kételkednek, miért is nem tudom eléggé figyelmükbe ajánlani ezen munkálatnak minél általánosabb elvégzését.

Az őszi mély szántás: Nagyobb gazdaságok nem öknélkül szántanak ősszel a tavasziak alá, legalább 7—8 mélyen, hanem tapasztalták, hogy így több a termés; korábban vethetnek tavasszal és a tavaszi sok munkát gyorsabban és jobban elvégezhetik, ezek olyan előnyök, a miért érdemes, hogy ha az eddigi költségeinkkel ezt nem végezhetjük, nagyobb költséget is érte áldozni; igás állatainkat jobban tartani, hogy

földjeink részét éventé a szokottnál mélyebben felszántassuk ősszel a tavaszok alá, a mely mély szántást nemcsak a bele vetett tavaszi vetés, hanem több évi termésünk fogja megérezni; itt ismét nem foglalkozom azon okokkal, a melyek az őszi mély szántás előnyeit előidézik, mert minden gyakorlati gazda érzi annak helyességét, miért is ajánlom gazdátársaimnak ezen munkának is minél nagyobb mérvű teljesítését. Az őszi mély szántást, ha a föld nedvesebb is, végezhetjük, mert télen át kifagy és megporhanyósodik.

Egyébb szántásokra, melyek többé-kevésbé jól végezték, nem terjeszkedem ki, csak azt jegyzem meg, hogy a szántás mindig a cefának megfelelő legyen: a tarló-szántás ne mély; az őszi szántás és ugar-szántás lehetőleg mélyen történjék; az őszi mély szántást kivéve soha lágy földet ne szántssuk, inkább egy jó szántást végezzünk mint két rosszat, egyik szántástól a másikig a föld lehetőleg beérjen, a mit esetleg boronálással is elősegítsünk — mennél több tarló szántást és tavaszok alá őszi mély szántást végezzünk.

A boronálást lehetőleg tökéletesen a földet elporhanyósra végezzük, mert nem igaz az, még az őszi vetéseknél sem, hogy a göröngyös vetés a jó; a jó munka nem göröngyös.

A vetéseknél követ a Bihar megyei kis gazda nagy hibát azzal, hogy a vetőgépet nem használja nagyobb általánosságban, pedig ezzel lehet csak jó munkát végezni, sok magot megtakarítani, nagyobb termést elérni, mert hármily ügyes a vető ember, nem képes a magot olyan egyformán, egyenlő mélyen a földbe szórni mint a vetőgép és így a kézi vetés nem kel, nem érik olyan egyenlően; sok mag olyan mélyen esik a barázdába, hogy soha ki nem kel, sok pedig a föld felett marad; egyenlő jó vetést csak sorba, vetőgéppel végezhetünk, miért is a ki maga nem teheti, több kis gazdának együtt közösen a vetőgép beszerzését és azzal a vetés végzését ajánlom.

Hiányos a kis gazdánál még a trágya kezelés. Habár azt mindnyájan tudják, hogy nem minden trágya egyforma és hogy a hova jó trágyát hordunk nem pedig szalmás, penészes gazi, ott több időre és jobban megjavítjuk a földet, mégis sajnálják sokan azt a kis fáradságot a mivel a trágyát egyenlő jóvá tehetnének, nincs úgy elfoglalva a gazda, hogy arra rá nem érne, hogy trágya telepjét időnként a mellette összegyűlt trágyalével vagy ha az nincs, vízzel meg ne öntözze; a jól összerakott és időnként öntözött trágya rövid idő alatt egyenlően beéri és akkor nem hiába hordjuk ki a földre. Egyenlő lesz a trágya, egyenlőbb lesz a vetés. A trágyát mindig igyekezni kell mielőbb leszántani és legalább egy gyereket alkalmazni a szántáskor, hogy a trágyát az eke után a barázdába huzzálja, mert ami a barázdából kimaradt trágya abból sok kárba megy.

Mi gazdák mindnyájan tudjuk, hogy amit itt elmondtam, az jó és hasznos és mégis sokan nem tesszük, pedig hogy jó terméseink legyenek, annak ezen munkák az alapjai; miért is ismételve felhívom gazdátársaimat, ha több és jobb terméseket akarnak elérni, úgy a tarló leszántást, őszi mély szántást a tavaszok alá, a vetőgéppeli vetést és helyes trágyázást el ne mulasszák, mert nincs ennél biztosabb és jobb módja mi gazdálkodásunk előhaladásának.

Felmerült a jelen volt gazdák közt a kérdés a vetés forgóra nézve.

A vetés forgóra általánosságban szabályt állítani nem lehet, hogy itt mi a helyes. — attól függ szerintem első sorban, hogy milyen munkában és javításban részesítjük a földet, — mert nagyon szomorú dolog volna, ha azon gazda, ki jobban javítja és műveli földjét úgy kellene, hogy használja mint a ki rosszul művel és nem javít, — aki a földnek többet ad, többet is várhat tőle — és aki jól munkál és javít, az gyakrabban termelheti ugyan egy földben — és sikerrel — azt a növényt, a mire legjobban van szüksége, vagy a mitől legtöbb haszna van, de látjuk ezt a gyakorlatban is, mert minden gazda másképp használja a közelebb fekvő és így gyakrabban javított és erőteljesebb földjeit, mint a gyengébb művelésben és javításban részesülő távol eső földjeit, — azt hiszem, — ez így nem helytelen.

TÖZSDE

— A Tiszántúli eredeti távirata —

Gabonátözsde.

Készáru huzában az irányzat szilárd volt.

Határidők.

Budapest, április 30.	
Buna őszre	10.67
Buna tavaszra	14.33
Temper	6.16
Ross őszre	8.26
Zab őszre	6.02

Értéktözsde.

Az irányzat szilárd.

Budapest, április 30.	
Déli vasút	78.1
Rómamurányi	254.1
Magyar jelzáló	254.1
Magyar lestrámtoló	254.1
Iparbank	101.1
Budapest közuti	388.1
Kereskedelmi bank	14.04

Az irányzat szilárd.

Bécs, április 30.	
Oestr. hitel	356.13
Magyar hitel	381.1
Allamvasút	333.1
Birodalmi márka	58.80

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktözsden 1898. április 30-án.

Magyar aranyáradék 4%	120.50
Magyar koronajáradék	98.90
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/4%	119.1
Magyar vasúti kölcsön forintban 2 1/4%	100.25
Magyar keleti vasúti államkötvényt 1873-53	121.50
Magyar földművelésügyi kötvény 4%	97.75
Ill. mel. és jog megváltási kötvény	100.60
H. r. r. sz. aron föld telephelyesítési kötvény	97.75
Magyar nyerevény sorsjegykötve	160.50
Magyar nyerevény sorsjegykötve	140.1
Oestr. járadék papírban	101.75
Oestr. járadék aranyban	101.75
Oestr. járadék aranyban	121.1
Oestr. k. r. járadék	148.1
1860. Oestr. államsorsjegyet	915.1
Oestr. magyar bank-szerevény	382.50
Magyar hitelbank-szerevény	356.80
Oestr. k. hitelintézeti részvény	353.50
Páris vista	934.1
20 márkás arany	587.82
Német birod. 100 márkás	120.65
London vista	47.70
Páris vista	11.76
20 márkás arany	11.76

A szerkesztési feladat

Dr. VUCSKIS GYULA.

Legnagyobb nyeremény

legszerencésebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50.000 nyeremény JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény legszerencésebb esetben

1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő	1 jutalom	600000
	1 nyer. á	400000
	1 " "	200000
	2 " "	100000
	1 " "	90000
	1 " "	80000
	1 " "	70000
	1 " "	60000
	2 " "	40000
	1 " "	40000
	3 " "	30000
	1 " "	25000
	2 " "	20000
	3 " "	15000
	31 " "	10000
	67 " "	5000
	3 " "	3000
	432 " "	2000
	763 " "	1000
	1238 " "	500
90 " "	300	
31700 " "	200	
3900 " "	150	
4900 " "	120	
50 " "	100	
3900 " "	50	
2900 " "	40	

50,000 nyer. és jut. **13.160,000** összesen

melyek hat húzásban sorsoltatnak ki.

A második nagy magy. kir. osztályosorsjáték nem-sokára ismét megkezdődik és újból

50,000 jut **100,000** eredeti sorsjegyre.

tehát az oldalt levő jegyzék szerint a sorsjegyek fele nyereménnyel huzatik és a nyerési esély igen nagy.

Összesen tizenhárom millió 160.000 korona kerül biztos döntésre. A legnagyobb nyeremény legszerencésebb esetben

egy millió korona

Minél előbbi megrendelésnél I-ső osztályú eredeti sorsjegyeket a tervszerinti eredeti áron és pedig egy egész I-ső oszt. eredeti sorsjegyet 6.- frt
> fel > > > 3.- >
> negyed > > > 1.50 >
> nyolcad > > > .75 >

utánvétellel, vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldünk szét. Hivatalos jegyzéket minden húzás után megküldjük, hivatalos tervezetek díjtalanul rendelkezésre állanak. A húzások nyilvánosan történnek a magy. kir. kormány felügyelete alatt.

Az I. osztály nyereményhúzása május hó 11. és 12-én lesz és kérjük b. megrendelését legkésőbb

május hó 11-ig (húzás napja)

közvetlenül hozzánk beküldeni. 110 9-12

Török A. és Társa

a magy. kir. szab. osztályosorsjáték főelárusító

Budapest, V., Váci-körút 4A.

Rendelőlevél kivágandó.

TÖRÖK A. és Társa uraknak
Budapest, Váci-körút 4/A.

Kérem nekem eredeti I. osztályú osztályosorsjegyet a hivatalos tervszettel együtt küldeni.

Az összeg: _____ frt

utányvendő mellékelve postautalványnyal küldtek.

(A mely rovnt számköztelen, törlendő.)

Pontos czím.

Igen tisztelt vevőközönség!

Szinte zavarba jövünk, midőn ujonnan megnyitott üzletünket a t. vevőközönségnek bemutatni óhajtjuk, mert a szótár a *tisztességes* és *nem tisztességes* konkurrenzia által majdnem teljesen ki van merítve.

Egyik hirdeti „*Csoda-üzlet*“, a másik, hogy túl tegyen rajta, azt hirdeti, hogy nála láthatók a XIX-ik század csodák-csodája, pedig a XIX-ik század nem hisz csodákban. Harmadik azzal dicsekszik, hogy az ő hirdetése nem közönség-ámitás. (Vannak, kik ezt elhiszik?)

Mi nem dicsekszünk, nem hivatkozunk jó hírnévre, nem hirdetünk csodákat, sem 58000 frtos raktárt, csak tisztelettel felhívjuk a n. é. közönséget üzletünkben egy próbabevásárlást tenni és meggyőződést szerezni sziveskedjék arról, hogy a raktárunkon levő összes áruk ugy minősége és azoknak olcsó árai minden versenyt felülmulnak.

Raktárunkon dús választékot tartunk: legújabb *francia batiszt, delain, Levantin, piquet és schottis-ujdonságokban, továbbá remek kivitelű gráci és angol divatkelmekben, állandó nagy raktár valódi szepesi vászon. Chiffon, kávé és damaska terítékekben, gyári raktár futó szőnyeg és szmirna nagy szőnyegekben. Bouret és gobelin ágy garnitúrák és minden kivitelű ggapju- és csipke-függönyök, női és férfi fehérneműek, paplan, madracz és mindennemű e szakmába vágó czikkeken.*

A t. vevőközönség b. pártfogását kérve, maradtunk

kitünő tisztelettel

GOTTLIEB és UJHELYI,

Nagyvárad,

Zöldfa-utcza, Zöldfa-épület 1-ső számú bolthelyiségében.

Eladó

több darab új tölgyfa színre flóderozott 2 ajtós szekrény, mely irodai iratszekrénynek is igen alkalmas jutányos árban eladó.

! Czim a kiadóhivatalban!

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen harnóves házi-szer elöntött az idő megpróbáltatásnak, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzölésként alkalmazták közvényről, csúszlós, tagragadtatásnál és meghúléseknél és az orvosok által bedörzölésekre is mindig gyákrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, Gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy házi-árban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegekben árban ma minden gyógyszertárban kapható, főraktár: Török löszet Gyógyszertárában Budapesten. Borsáros alkalmával igen óvatosan legyünk, mert több kisebbetektől utazít van forgalomban. Ki nem akar megkérődni, az minden egyes üveget „Horgony” vagy „Richter” czéggel-zés nélkül mást nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállító, RUDOLSTADT.

Jelzálogkölesönt

floxera által elpusztított szőlők ujonni befásítására 5%, termő szőlőkre 5%, városi és nagyközségbeli házakra 5 és 6%-ra.

Földbirtokra:

65 évi törlesztésre	4 3/4 %
63 1/2 „ „ „ „	4 1/4 %
50 évi törlesztésre	5 %
30—40 évi törlesztésre	6 %
20—30 évi törlesztésre	7 %

mellett ajánl és felvilágosítást nyújt 20 kr. válsz bélyeg ellenében

Horváth Ede

64 24—24

Pilis-Csabán.

BIHARI S.

vizvezeték berendező és épület bádogos. N.-Teleki-utca 423.

Elvállal teljes fürdő-berendezéseket, épület-bádogos munkát, csatornázási és electrotechnikai berendezéseket.

Valamint javításokat is jutányosan eszközöl.

Elvállal házak évi kezelését.

Elvállal házak évi kezelését.

Dr. Högyes-féle

az egész világon szabadalmazott higiénikus asbest talpbetét

Egy talpmány, mely hosszú kísérletek és fáradságok eredménye hivatva van, hogy az emberi test leglényesebb részét megóvja a meghűléstől. Nincs több tyukszem, bőrkeményedés, lábfeltörés, lábégés, meg van védve hideg vagy meleg és lábizzadás ellen az, ki cipőjét dr. Högyes-féle szabadalmazott Asbest talpbetettel látja el. Csakban szenvedőknek és köhögésre ingerülteknek megbecsülhetlen érték. Az Asbest talpbetét kitartóságot legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500 pár szálbatott. Ára paronként 1 frt 20 kr. gyermekeknek 60 kr. Ezeküldés csakis utánvétel. Felvilágosítások és prospectusok ingyen.

Általános Asbestáru-gyár betéttársaság Budapest. VI., Sziv-u 18.

A leghatásosabb HÁZISZER, mely az emésztést szabályozza, rendes vérkeringést eredményez, a vérnek beteges alkatrészeit eltávolítja (az egészség fentartásának első feltétele) egy leggyorsabban eltávolít minden gyomorbajt u. m.: étvágytalanság, savanyu felbőfögés, felfuvódás, hányás, has s gyomorfájás, gyomorgöres, gyomortulterhelés, elnyájkásodás, aranyér, nőibajok s belbajokat

Mindennemű gyuladás seb és daganat ellen több ezer köszönőirat által biztos hatásnak elismert szer: Biztos sikerrel alkalmazható gyuladásoknál, tejrekedésnél és emlékeményedésnél a gyermekválasztásnál: kelevényeknél, vérdaganatnál, genyedésnél, pokolvárnál, körömdaganatnál, kézen vagy lábon előforduló körömméreg ellen, keményedéseknél, daganatoknál, mirigydaganatoknál, elzsirosodásnál stb. Minden gyuladás, daganat keményedés a leg-
rövidebb idő alatt meggyógyítatik; ha azonban genyedés áll be, akkor a daganat leg-rövidebb idő alatt fájdalom nélkül kiszivatik és meggyógyítatik.

Dr. Rosa életbalsama

PRÁGAI HÁZIKENŐCS

Fragner B. gyógytárából, Prága 203—III.

E szer felírását, gyorsítja az emésztés tevékenységét, egészséges tisztítja mert ad s mint ilyen biztos etterjedt s elismert népszerű házi-szer. Egy üveg 50 kr. Dupla adag 1 frt. Postával 20 krral több.

A gyógyulás fájdalommentes s a kenőcs bűsítő hatással van. Egy adag 25 kr és 35 kr. Postával 6 krral több.

ÓVÁSI! Csak az eredeti FRAGNER B. prágai készítményeket kérjük s jól vizsgáljunk a csomagolásra, melyeken a jobbról s balról lerajzolt védjegyeket megrhnyeljük. Mert csakis az a valódi Rosa-féle balsama a melyen a gömbölyű védjegy s az a valódi prágai házi-kenőcs, a melyen a háromszögletű védjegy feltalálható. A ki engem hármiféle hamisításra rávezet, díjazásban részesül.

Sok ezer köszönőlevél megrtekinthető.

Raktár Budapesten: Török J., Egger A. gyógyszerészeknél; Thallmajer és Seitz, Kochmeister utódainál és Hering Sándornál Nagyváradon.

A készítő tőraktára: FRAGNER B. gyógyszerészertárában a »Fekete Sashoz« Prága, Ecse der Ppornergasse Nr. 203.

Minden megrendelés postafordulattal megküldetik.

Magy. Kir. Szab. Osztály-Sorsjáték.

1-ső osztály nyereményhuzás 1898. május 11. és 12-én.

100.000 sorsjegy = 50.000 nyeremény.

Mind a 6 osztály nyereményi összege

13 millió 160.000 korona.

Főnyeremény

egy millió (1.000.000) korona.

Az 1-ső osztály hivatalosan megállapított betéte:

egész eredeti sorsjegy	— — — — —	frt 6.—
fél	— — — — —	3.—
negyed	— — — — —	1.50

Rendeléseket, az összeg beküldése ellenében vagy utánvétel mellett, postafordultával eszközöl a m. kir. osztálysorsjáték főáruda

Szántó és Társa BUDAPEST, IV., Deák Ferencz-u. 19.

Letéphető.

A MAGY. KIR. SZAB. OSZTÁLYSORSJÁTÉK EREDETI SORSJEGYEINEK MEGRENDELÉSÉHEZ!

Megrendelő-levél.

Magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjegy főáruda SZÁNTÓ ÉS TÁRSA, BUDAPESTEN.

Kérem a magyar kir. szab. osztálysorsjáték 1/2 I. oszt. sorsjegyet à frt 6, 1/2 I. oszt. sorsjegyet à frt 3, 1/4 I. oszt. sorsjegyet à frt 1.50 erdetiben beküldeni, a melyért

frt — kr — ós zeg { postautalvánnyal küldök utánvételhez

Pontos czimet kérünk: vezeték- és keresztnév lakás posta különféle közelebbi megjegyzés:

* A mely sorsjegy nem igényeltetik, áthuzandó.

FÉLIX FÜRDŐ

(NAGYVÁRAD MELLETT.)

Kényelmes közlekedés, vasuton Nagyváradtól félóra kocsin háromnegyedórai távolban. Május és augusztus hónapokban naponta 10, vasárnap és ünnepnapokon 14 vonat közlekedik Nagyváraddal. Az új vasuti állomás közvetlenül a fürdő-telep mellett van.

Az európai hiri 49° C. meleg természetes héviz javalva van; az izületek és izmok csúzos bántalmainál, idült s különösen savós izületi loboknál, csonttörések és ficzajok után visszamaradt vastagodásoknál, köszvénynél és annak különböző alakjainál; idegbajoknál, mely rheumatikus alapon keletkeztek (ischiásnál); különböző bőrbajoknál, végre a női ivarszervek bizonyos bajainál, különösen a méh mögötti és közötti izzadmányoknál; belsőleg: heveny és idült gyomorbántalmaknál, májbajok és vesekövek eseteiben.

Állandó fürdőorvos:

Dr. KAZAY KÁLMÁN.

A különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák napi ára 80 kr. 3 frt között váltakozik, gyógyterem (Coursalon) hirlapokkal, zongora és teke-asztalal. Teraszok szép kilátással. Éttermek, sétahelyek a fürdő telepén és mellette elterülő őserdőben. Az erdőben jó tekepálya van.

Hat tükörfürdő, család- és kádfürdőkön kívül mórfürdők is vannak rendszeresítve.

A régi Félix meder egészen ujonnan lett átalakítva, kényelmes vetkező és pihenő helyekkel s mint eddig ezen rendkívüli gyógyhatásu a régi forrás felett épült fürdő, meghagyva az ősrégi szokást, közös fürdésre használtatik.

Állandó kitünő zenekar. Nagyváraddal telephon összeköttetés. Prospektust kívánatra küld bérmentve

153 2-3

a Fürdőkezelőség.

50.000 sorsjegy
100.000 sorsjegy

Ezen sorsjáték 6 osztályra osztott össznyereménye a következő:

korona		korona	
1 jutalom nyeremény	à 600,000	1 nyeremény	à 25,000
1 nyeremény	„ 400,000	7 „ „	20,000
1 „ „	200,000	3 „ „	15,000
2 „ „	100,000	31 „ „	10,000
1 „ „	90,000	67 „ „	5000
1 „ „	80,000	3 „ „	3000
1 „ „	70,000	432 „ „	2000
2 „ „	60,000	763 „ „	1000
1 „ „	40,000	1238 „ „	500
5 „ „	30,000	90 „ „	300

31700 nyeremény à 200 kor. 3900 nyeremény à 170 kor. 4900 nyeremény à 130 kor. 50 nyeremény à 100 kor. 3900 nyeremény à 80 kor. 2900 nyeremény à 40 kor., összesen

50.000 nyeremény
13.160,000 korona összegben.

BIHARI EDE

Magy. kir. szabadalmazott

osztálysorsjáték

főelárusító helye.

Elküldök utánvétellel vagy a betétösszeg előleges beküldése ellen (postautalvánnyal vagy ajánlott levélben)

I. osztályu eredeti sorsjegyet

egy egész	egy fél	egy negyed	egy nyolczad
6.— frt	3.— frt.	1.50 frt.	—0.75 kr.

A hivatalos terv minden megrendelőnek ingyen mellékeltek. A huzás-jegyzéket mindjárt a huzás után felszólítás nélkül beküldöm.

Megrendeléseket kérem minél előbb a sorsjegyek eladásával megbizott főelárusítónak

BIHARI EDE

BUDAPEST,
Kerepesi-ut 20.

beküldeni.

A most befejezett első sorsjátékban több nagy nyeremény között a 600.000 korona

a 69.686. számra, a 60.000 korona a 23.772. számra nálam nyeretett és általam

fizettetett ki, így tehát főárudám jogosan nevezhető a legszerencsésebbnek.

Villany világítás!

SZENT-LÁSZLÓ GYÓGYFÜRDŐ

(PÜSPÖK-FÜRDŐ)

NAGYVÁRAD MELLETT.

Az ezredéves kiállításon e fürdő a *nagy arany érmet* nyerte.
Vasut- távirda- és posta-állomás helyben.

Telefon-összeköttetés Nagyváraddal.

Hazánk legrégebbi gyógyhelye, természetes meleg 24—23 R° kénes hévforrásokkal. ártézi kuttal, ezen források fölé vannak építve az impozáns berendezésű uri- és női tükör-fürdők, kabin és mór földes fürdők, a gyógyeszközökkel dusan felszerelt gyógypihenő termek. Nagy sétányok. Tekepálya.

Fürdőzésre javalva van: az izületek és izmok csúzos bántalmainál, idült s különösen savós izületi loboknál, csonttörések és ficzások után visszamaradt fájdalmaknál; köszvénynél és annak különböző alakjainál; idegbajoknál, melyek rheumaticus alapon keletkeztek (ischiasnál); különböző bőrbajoknál, végre a női ivarszervek bizonyos bajainál, különösen a méh mögötti és közötti izadmányoknál; belsőleg: heveny és idült gyomorbántalmaknál, májbajok és vesekövek eseteiben.

Mórfürdők használata kitünő sápkor, vérszegénységnél, a női ivarszervek különféle bántalmainál.

Ivógyógymódnál, calciumsulfid sók gazdag tartalmánál fogva kitünő hatásu **görvély** és **angolkór**nál légzőszervek és gyomorhurutjánál.

Szórakozásul szolgál gyönyörű erdei sétányok, gyógyterem, zongora, tekeasztal, tekepálya, olvasóterem, cukrászda, fővárosi és vidéki lapok, gyakori estélyek, tánczvigalmak, társas kirándulások a fürdő regényes hegyvidékére, naponta háromszor térézene.

Évad: május 1-től szept. 31-ig. Főévad június 1-től augusztus 31-ig, elő és utóévadban 30% ármérséklet.

Kitünő magyar konyha áll rendelkezésre. Tisztán kezelt erdélyi és érmelléki borokról gondoskodtam.

A vendégek részére szükséges tejet, a külön e célra berendezett saját tehenészet szállítja.

Olcso és jó élelmezés, kényelmes lakás, napi ár 60 krtól 3 frtig.

Orvos: Dr. TERNER BÉLA.

A fürdő újabb berendezésénél s felszerelésénél nem kimélve fáradságot és költséget, célom volt, hogy az minden tekintetben megfeleljen a mai kor követelményeinek és sikerdus gyógyhatása mellett kényelem tekintetében is kiállja a versenyt bármely külföldi fürdővel.

Prospektust kívánatra küldök.

A n. é. közönség szives jóindulatát s pártfogását kérve, vagyok
 kiváló tisztelettel

CZEGLÉDY SÁNDOR

fürdő-bérlő.